

Oppgangen fortsetter – drevet av økt eksport og oljeaktivitet

KONJUNKTURBAROMETER
for Sør-Norge
Januar 2020

Hovedpunkter i Konjunktur- barometeret

1

Oppgangen fortsetter: 2020 blir bedre enn 2019

Fra 2017 har det vært et markert skifte i norsk næringsliv generelt, og næringslivet på Sør-vestlandet spesielt. Pilene har pekt oppover. Det har vært oppgang, og signalene fra bedriftene i dette konjunkturbarometeret er at veksten skal fortsette. Dette innebærer at 2020 blir enda bedre enn 2019. Hovedindeksen på 58 prosent indikerer at et flertall av bedriftene venter vekst. Samtidig er dette noe lavere enn de siste to årene. Bedriftene i Sør-Norge forventer således en noe mer dempet vekst de neste tolv månedene enn det vi har sett de siste årene. Det er verdt å merke seg at det er forskjeller både mellom og i de ulike næringene, samt i de ulike fylkene. Men det er fortsatt olje- og gassbedriftene som er mest optimistiske til det neste året, i tråd med trenden vi har sett en stund i konjunkturbarometeret. Blant bedrifter med høy oljeeksponering er det 67 prosent som venter vekst, mot 57 prosent i bedrifter uten oljeomsetning.

Veksten i olje- og gassbedriftene, og eksportbedrifter, har vært overraskende sterk siden omslaget i 2017. Og tross uroen rundt handelskrig mellom USA og Kina, Brexit og lavere vekst globalt, har forventningene i bedriftene holdt seg godt. Det er fortsatt et klart flertall av positive bedrifter i Sør-Norge, selv om det kan se ut til at veksten blir mer avdempet i 2020. Ett eksempel: Flertallet av bedriftene planlegger å ansette flere det neste året, men andelen er lavere nå enn da bedriftene svarte på samme spørsmål høsten 2019. Det kan bidra til at presset i arbeidsmarkedet, som virker å ha tiltatt i styrke den seneste tiden, roer seg noe. Det kan også bidra til en mykere landing for norsk økonomi denne gangen sammenlignet med oppturen i forkant av oljesmellen.

2

Drevet av økt eksport og oljeaktivitet

Det er bedrifter som eksporterer og har oljeaktivitet som er mest optimistiske til 2020. Blant eksportbedrifter venter 61 prosent vekst det neste året, mens andelen er 58 prosent for de uten eksport. Eksportbedriftene nyter godt av den svake kronen, mens olje- og gassbedriftenes aktivitet er ventet å øke de kommende tolv månedene. Disse bedriftene har også fått flere bein å stå på de siste årene, både geografisk gjennom økt eksportandel og nye markeder. Fra starten av 2018 har det vært høyere forventninger i oljeeksponerte bedrifter enn bedrifter uten. Det har således vært tegn til en todelt økonomi (som i 2011-2014) med mest fart og ansettelse innen olje og gass. Disse bedriftene rapporterer nå at den faktiske økonomiske utviklingen har vært god det siste året, at tilgangen til oppdrag er god og at de venter bedre lønnsomhet.

I konjunkturbarometeret høsten 2019 nådde olje- og gassbedriftene et historisk høyt nivå da nærmere åtte av ti bedrifter ventet vekst. Det er fortsatt et flertall av disse bedriftene som venter positiv utvikling i 2020, men bildet er mer nyansert med noe under syv av ti bedrifter. Det er også store forskjeller innad blant oljebedriftene, hvorav noen markeder fortsatt er preget av høyt tilbud.

3

Økt fokus på bærekraft – usikkerhet knyttet til arbeidskraft og global uro

I konjunkturbarometeret januar 2020 sier bedriftene at bærekraft kommer stadig høyere på agendaen. Nær ni av ti bedrifter sier det er viktig strategisk sett. Seks av ti bedrifter har endret strategien av hensyn til bærekraft, mot under fem av ti for et halvt år siden. Bærekraft er klima og miljø, men også strategi, investeringer og drift. Når lønnsomheten i kjente næringer er god, er det ikke gitt at bedriftene velger å satse i nye markeder. Særlig ikke når tilgangen til arbeidskraft er begrenset. Sysselsettingen øker og arbeidsledigheten er lav. Siden våren 2016 har arbeidsledigheten (NAV) falt og er nede på rekordlave nivåer.

I Rogaland har ledigheten falt fra nær 5 prosent til snittet i Norge på lave 2,1 prosent. Vestland og Agder er på omtrent samme nivå. Oslo er litt høyere, men jevnt over er ledigheten lav i mange fylker i Norge. Dette har ført til at kampen om arbeidskraften har økt, arbeidsdeltakelsen øker og arbeidsinnvandringen tar seg opp. Nå ser det ut til at presset i arbeidsmarkedet kan avta noe. Økt produktivitet og outsourcing kan også bidra. Men det er uansett fortsatt en risiko for at bedriftene ikke får tak i nok eller riktig arbeidskraft. Uro om Brexit og handel globalt har bidratt til lavere vekst internasjonalt. Selv om bedriftenes forventninger enn så lenge er lite påvirket, er vedvarende uro og svakere vekst en risikofaktor for utviklingen videre. Den siste tiden har uroen knyttet til Brexit og handelskrig avtatt noe, og representerer også en mulig oppside for norsk økonomi generelt, og eksport spesielt.

Tilbakeblikk: 2019 ble et bra år – i tråd med signalene fra barometeret

Rekord høye forventninger for oljeeksponerte bedrifter
Oppturen skyter fart – og kan bli overraskende sterk

KONJUNKTURBAROMETER
for Sør- og Vestlandet
August 2018

September 2018

Overraskende mange venter bedre lønnsomhet

Olje og eksport løfter utsiktene
– lite påvirkning fra global uro så langt

Sør- og Vestlandet

Januar 2019

Oppturen fortsetter – økt aktivitet og flere ansatte
Bred oppgang (olje/industri/eksport/større bedrifter) – økt press i arbeidsmarkedet

KONJUNKTURBAROMETER
for Sør-Norge
Mai 2019

Mai 2019

Olje- og industribedriftene forventer betydelig vekst
– Brexit og handelskrig påvirker lite

Sept 2019

Vi lever i en begivenhetsrik tid...

Sterke brytninger vs. økonomisk vekst

Brexit og Trump

Global uro har dempet vekst og industri

Økt oljepris og -aktivitet, men svinger

Ingen hard landing i Kina (så langt)

Svak krone øker konkurransekraft (eksport)

Lave/negative renter (og dempet inflasjon)

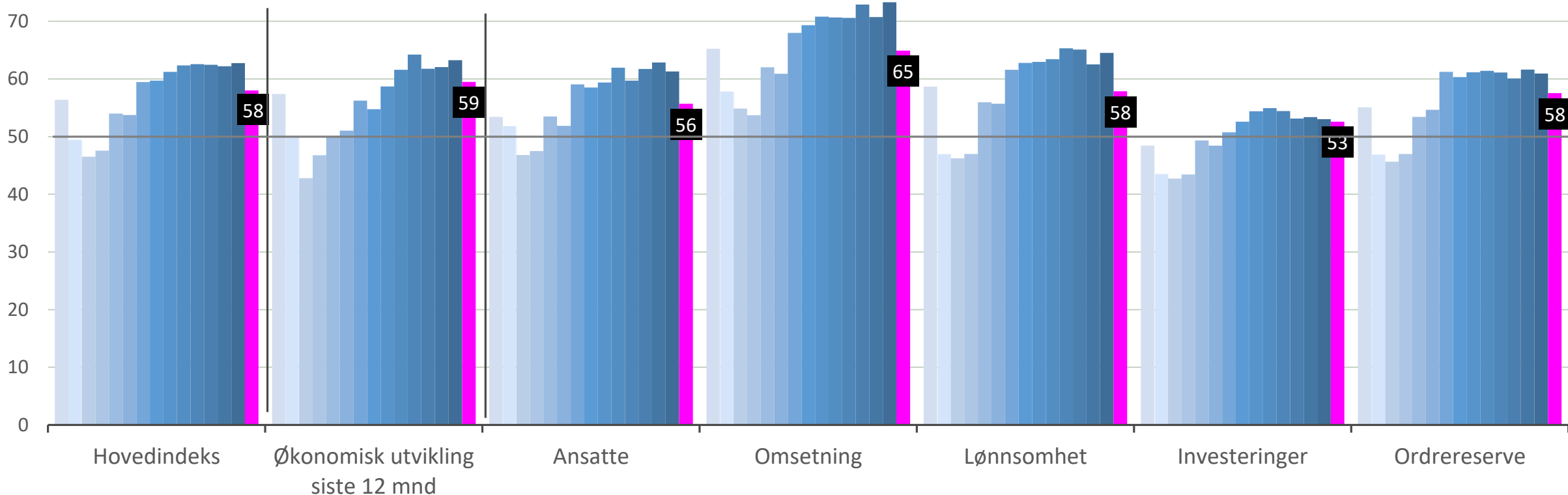
Bra driv i norsk økonomi og boligmarked

Risiko: tilbakeslag ute og finansmarkeder

... og bærekraft/klimafokus er sterke drivere for norsk økonomi

Andel bedrifter (i % som venter oppgang), inkl Stor-Oslo fra Q2 2018

■ Q4 2014 ■ Q3 2015 ■ Q4 2015 ■ Q1 2016 ■ Q3 2016 ■ Q4 2016 ■ Q2 2017 ■ Q3 2017 ■ Q4 2017 ■ Q2 2018 ■ Q3 2018 ■ Q4 2018 ■ Q2 2019 ■ Q3 2019 ■ Q4 2019

Hovedindeks er gjennomsnitt av seks delindikatorer. Økonomisk utvikling gjelder siste 12 måneder. De andre delindekser er forventning neste 12 måneder

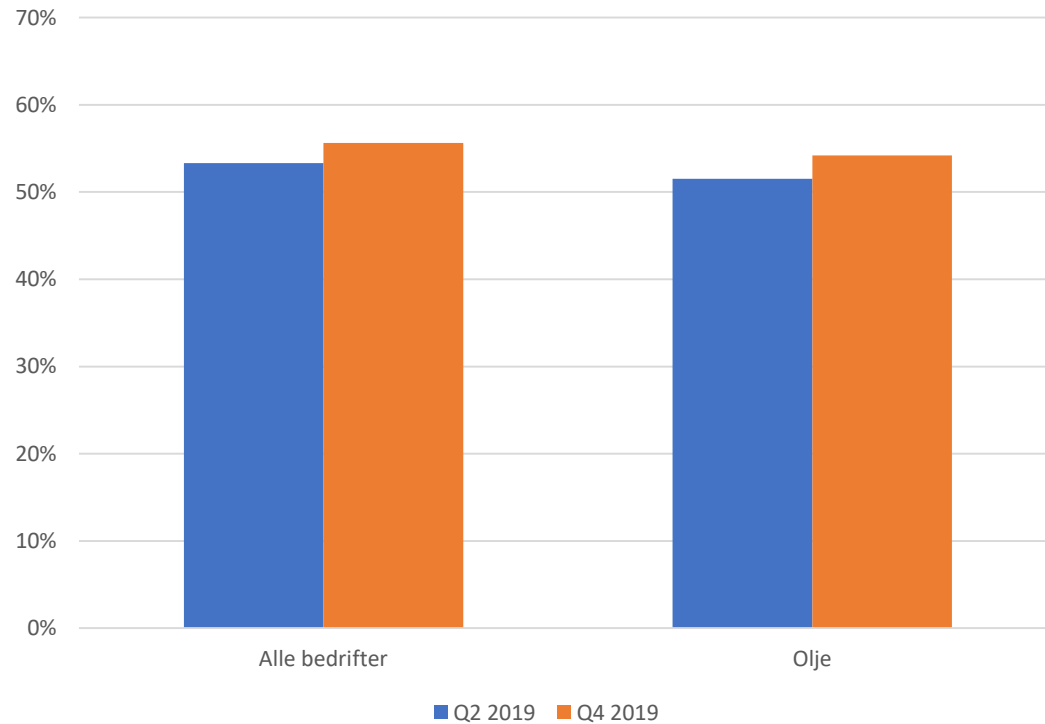
1

Noe lavere vekstforventninger, men fortsatt flertall av bedrifter som venter vekst

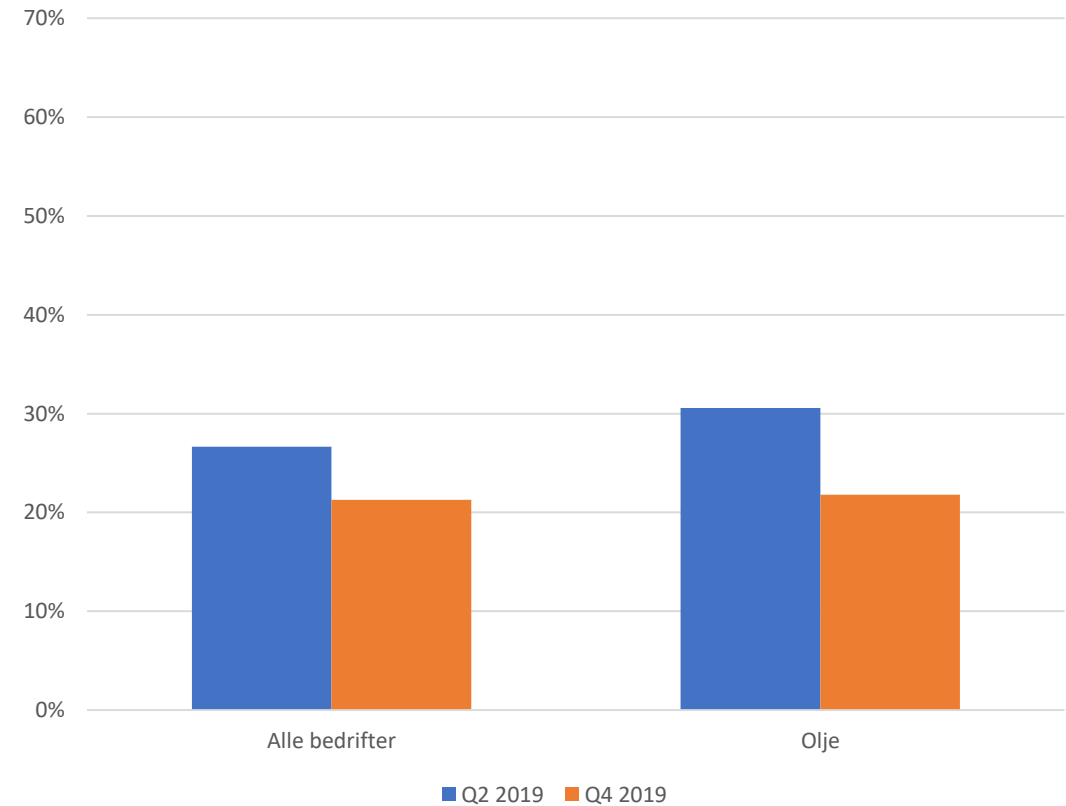
Hvordan oppleves faktisk lønnsomhet? Noe bedre lønnsomhet i bedriftene (også inkl olje) - andelen med svak lønnsomhet har falt

Andel bedrifter med god/tilfredsstillende lønnsomhet

Svaralternativer: god, tilfredsstillende eller svak. Andelen oppgitt nedenfor er andelen på den positive siden, dvs: andel god + 0,5*andel tilfredsstillende (resten er 0,5*tilfred + andel svak)

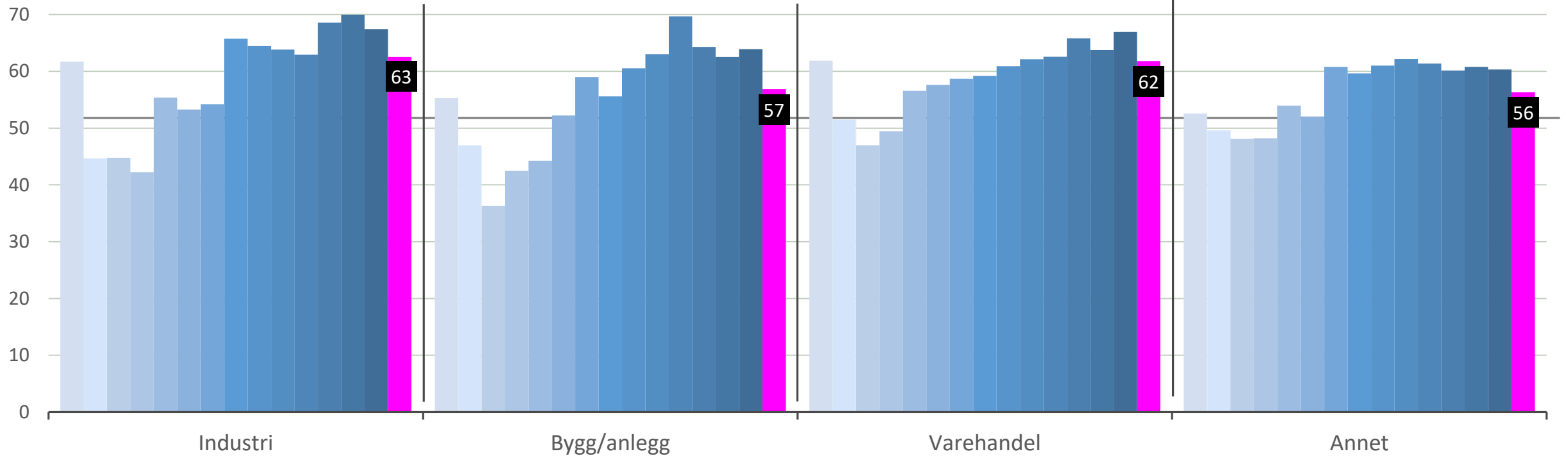

Andel bedrifter med svak lønnsomhet

Andel bedrifter (i % som venter oppgang), inkl Stor-Oslo fra Q2 2018

■ Q4 2014 ■ Q3 2015 ■ Q4 2015 ■ Q1 2016 ■ Q3 2016 ■ Q4 2016 ■ Q2 2017 ■ Q3 2017 ■ Q4 2017 ■ Q2 2018 ■ Q3 2018 ■ Q4 2018 ■ Q2 2019 ■ Q3 2019 ■ Q4 2019

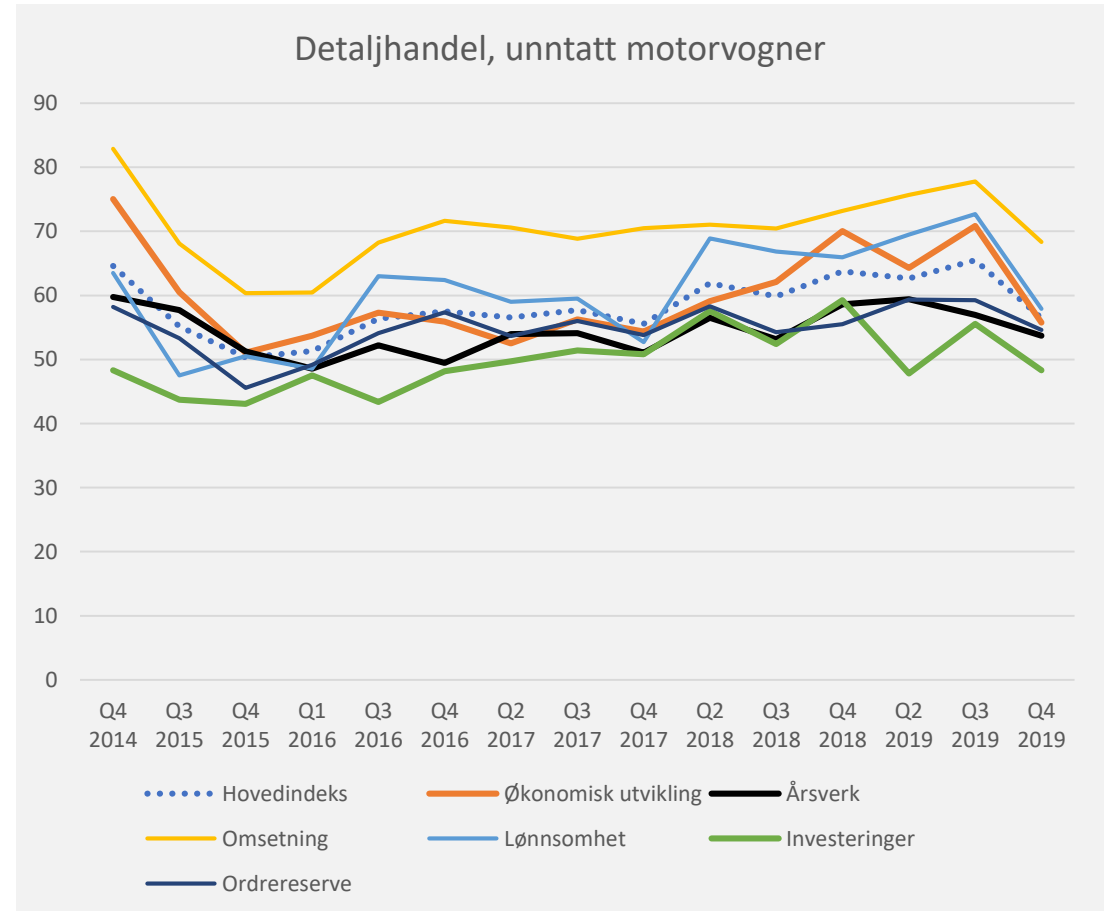
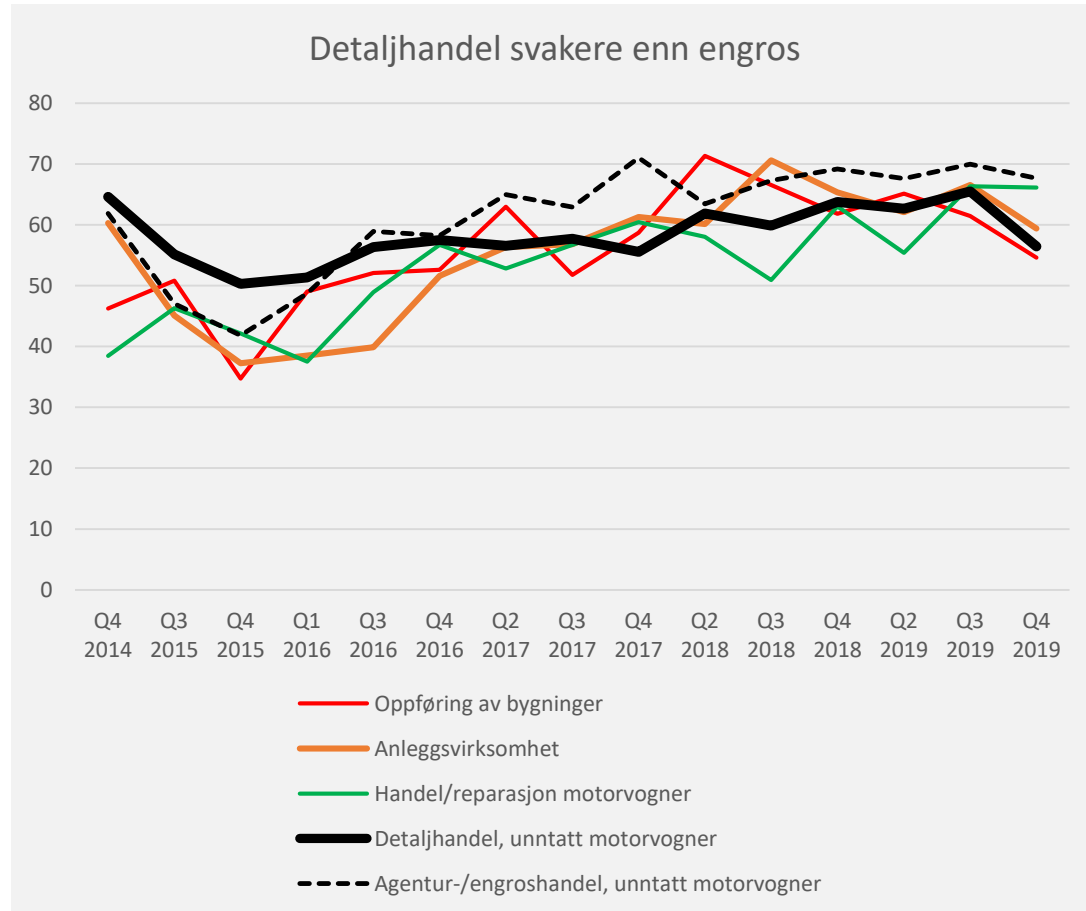
Hovedindeks er gjennomsnitt av seks delindikatorer. Økonomisk utvikling gjelder siste 12 måneder. De andre delindekser er forventning neste 12 måneder

2a

Industrien venter høyest vekst det neste året, men mer dempet enn siste kvartaler

Nærmere om varehandel

Består av detalj- og engroshandel – svakere i detaljhandel

US
ADVOKATFIRMA

HOT RES HUS

Julehandelen 2019:
Klare vinnere og tapere

Klare vinnere og tapere i julehandelen

Nordmenn handler mer på nettet. Det går spesielt hardt utover butikker som selger klær, sko og vesker.

Det viser analysen Virke, hovedorganisasjonen for handels- og tjenestenæringen, har fått gjort i ukene frem mot jul. Ifølge analysen som er bygget på omsetningstall fra 190 kjøpesentre i Norge, har disse butikkene et fall i omsetningen på 5,9 prosent sammenlignet med de samme ukene i slutten av 2018.

– Vi har opplevd noe nedgang i desember sammenlignet med 2018. Totalt vil nok ikke omsetningene blir like høye som i fjor på kjøpesentrene, men vi har sett en betydelig økning i handel på nett. I år får vi en ekstra handledag før jul, som nok kan balansere den totale omsetningen noe, sier Bror William Stende, direktør for Virke Faghandel, i en pressemelding.

– Ikke som i gamle dager

I Virkes analyse er det kun vekst fra 2018 til 2019 innen kategorien «hus og hjem». I Kristiansand sentrum ser Heidi Sørvig et lignende bilde som det Virke har funnet på kjøpesentrene. Sørvig er daglig leder i Kvadraturforeningen og Kvadraturen Gårdeierforening i sørlandsbyen.

– Det er viktig å få frem at ikke alle bransjer har høysesong i julehandelen. Vi ser at det utpeker seg tydelige vinnere og tapere her i Kristiansand, som også preger det totale bildet. Det er for eksempel tøft for klær og sko, mens interiør og design, gullsmed og bokhandlere gjør det veldig bra til jul, sier Sørvig.

Store handledager i november, som Black Friday, værforholdene og netthandel er blant faktorene som påvirker omsetningen i butikkene i bysentrum inn mot jul.

– Generelt vil jeg si at vi merker de samme tendensene som andre steder, hvor julehandelen ikke er helt slik som i gamle dager. Den sprer seg over en lenger periode, blant annet som følge av Black Friday. Vi har forsøkt å balansere dette med konsepter som Give Back Friday og Green Friday. Vi tror at det er den farbare veien fremover for bysentrum. Vi må klare den bærekraftige omstillingen som forventes av en voksende andel av forbrukerne, sier Sørvig.

Retts produkt til rett pris

I Stavanger er oljekrisen over, arbeidsledigheten lav og det blir skapt flere jobber. Det kan være blant årsakene til at handelen i sentrum klarer seg bra. I 2018 opplevde Stavanger sentrum en omsetningsvekst i varehandel på 3,5 prosent. I første halvår av 2019 var veksten på drøyt 1,8 prosent, og veksten i klær- og skobutikkene faktisk i overkant av dette.

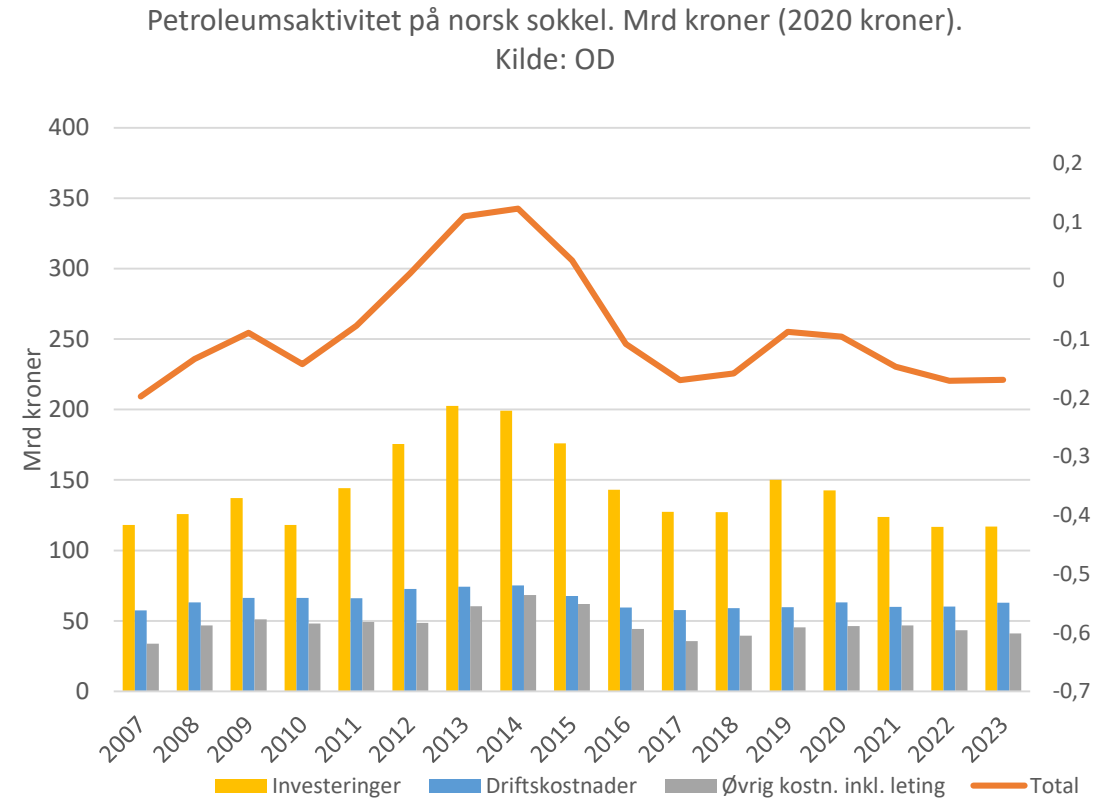
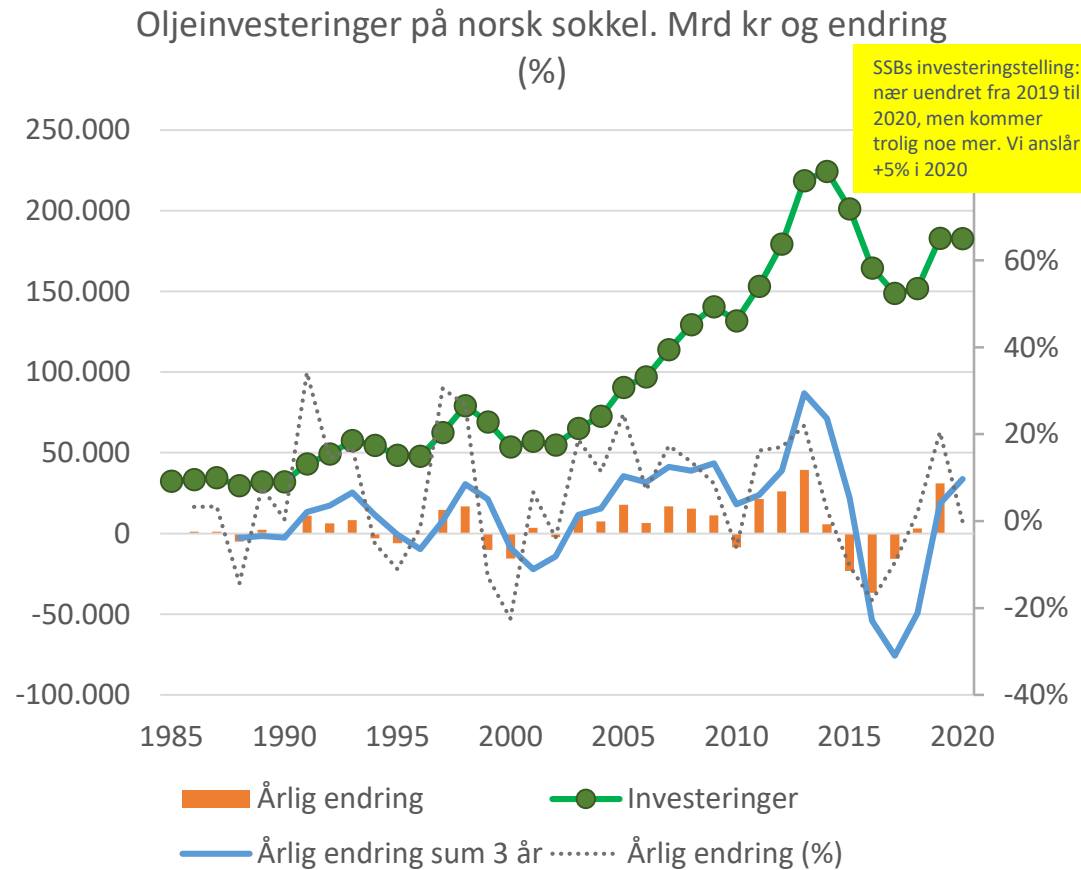
– De som hadde en positiv utvikling i starten av året, har også hatt en god høst og en god start på julehandelen. I andre enden av skalaen ser vi aktører som har hatt et utfordrende år og en julehandel som følger i samme spor. Vi ser en tydelig dreining mot at kunnskap, kvalitet og en god totalopplevelse er viktige faktorer for å lykkes, sier prosjektleder Asgeir Sand i Stavanger Sentrum AS.

– Retts produkt til rett pris blir i mange tilfeller prioritert til fordel for lav pris og stort volum. Håndverk bærekraft og lokale produkter og råvarer er også vinnere, fortsetter han.

Hva med oljeaktiviteten på norsk sokkel?

God vekst i oljeaktiviteten i Norge i 2019, trolig noe vekst i 2020 og deretter noe ned påfølgende år

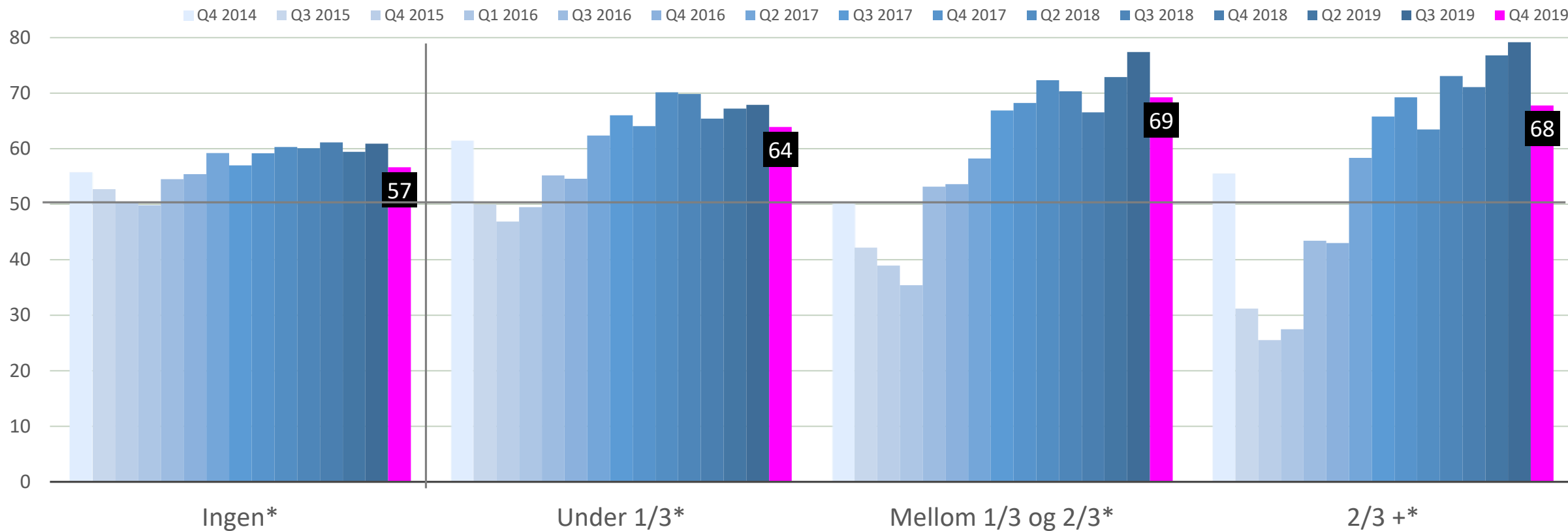
2019 ble et år med vekst og flere ansatte i oljebedriftene

Nå dempes veksten i oljeaktivitet på norsk sokkel

Hva venter oljeeksponerte bedrifter for 2020?

Forventningen blant bedriftene etter oljeksponering

Andel bedrifter (i % som venter oppgang)

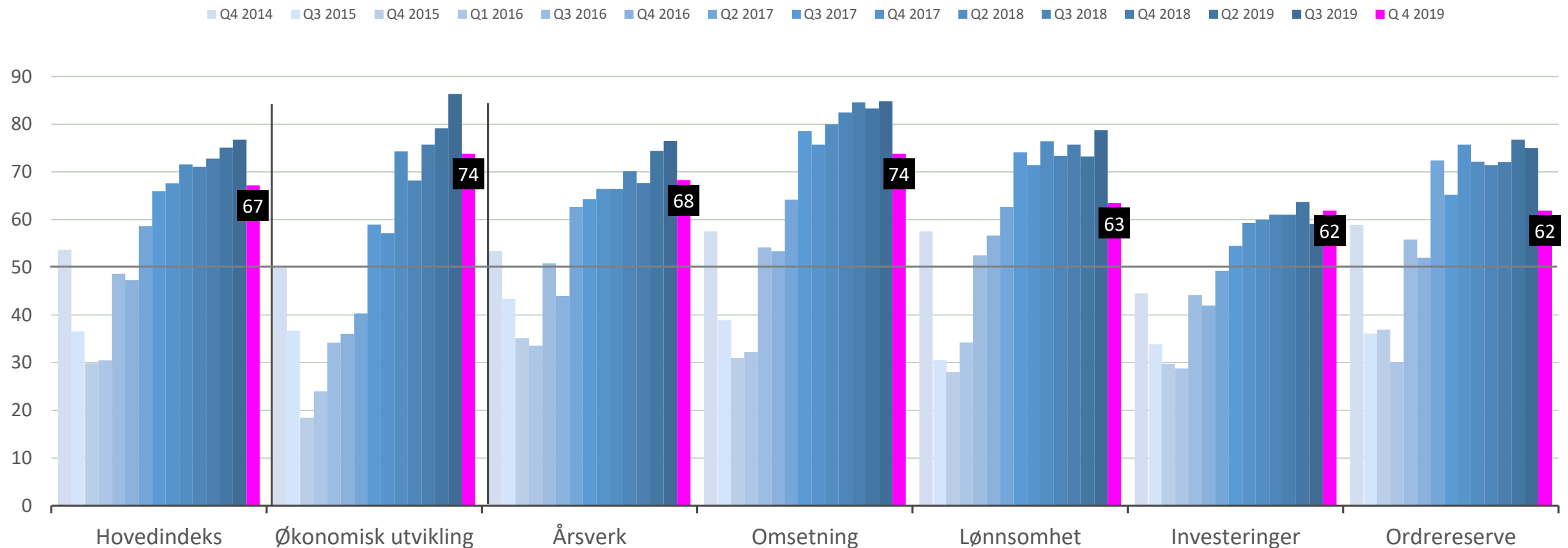

Andel av omsetningen som er knyttet til oljevirkosomhet

2

Fortsatt høyest forventninger i oljebedriftene
– oljeoppgang, svak krone, endringskraft og nye markeder

Bedrifter med mer enn 1/3 av omsetning mot oljen (% som venter oppgang)

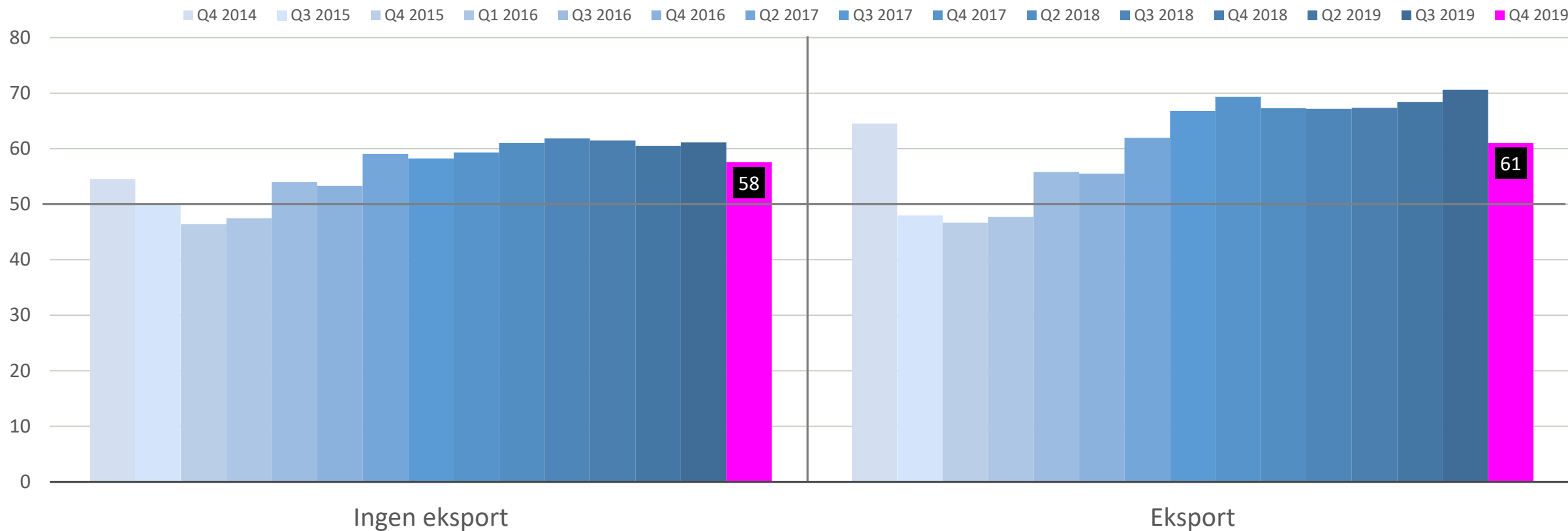
Hovedindeks er gjennomsnitt av seks delindikatorer. Økonomisk utvikling gjelder siste 12 måneder. De andre delindekser er forventning neste 12 måneder

2b

Forventningen blant oljebedriftene ned fra rekordnivå, men fortsatt nokså høyt og god jobbvekst

Forventningen blant bedriftene etter eksport

Andel bedrifter (i % som venter oppgang)

Andel av omsetningen som er knyttet til oljevirkosomhet

2c

Eksportbedrifter mest positive, men lavere
– svak krone og markeder som er i utkant av handelskrigen

Vekstvinnere på fôringssystemer

Vekstvinnere på fôringsssystemer

Fra null til 155 millioner på fire år. Fluctus har skutt fart i oppdrettsnæringen.

Fra Kolbeinsvik i Austevoll kommune leverer selskapet fôringsystemer og fôrflåter til oppdretterne. Med høye priser og gode tider i næringen, opplever Runar Hatlevik og folkene bak Fluctus en opptur nesten uten sidestykke.

– Det har vært en voldsom vekst. Å fôre laksen er ryggraden vår, og når prisene er som de er, tjener vi gode penger, sier Hatlevik.

Skal styrke seg i 2020

Han har vært i oppdrettsnæringen i 13 år. Sammen med kolleger og far Rolf Hatlevik, en mann med erfaring i bransjen fra tidlig 1990-tall, etablerte Runar Hatlevik selskapet Fluctus i 2015. Siden det har bedriften hatt en omsetningsvekst på drøyt 2700 prosent. Med det stakk Fluctus av med prisen som Årets Gasse i Hordaland og Sogn og Fjordane (nå Vestland) i Dagens Næringslivs kåring for 2019.

– Stemningen i oppdrettsnæringen er veldig god og oppdretterne må ha utstyr når de vokser. Samtidig vet vi at det er en syklisk næring, hvor ting kan endre seg fort. Derfor legger vi nå opp egenkapital for å være robuste når de dårlige tidene kommer, sier Hatlevik.

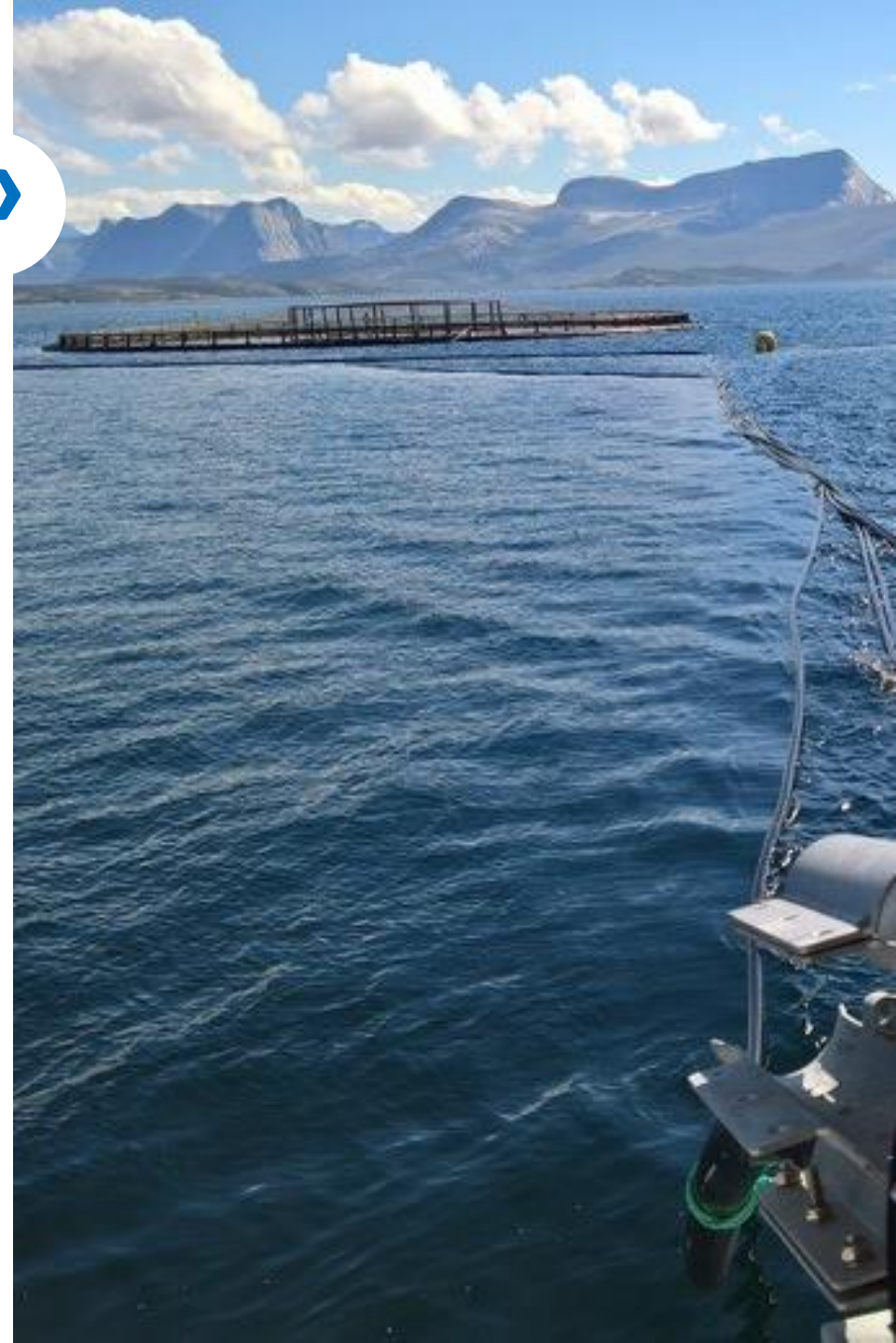
De neste tolv månedene forventer bedriftene i Sør-Norge at veksten skal fortsette. Men mens svarene fra 800 bedriftsledere i SpareBank 1 SR-Banks konjunkturbarometer antyder at veksten blir noe mer dempet enn i 2019, ser Hatlevik og Fluctus for seg at 2020 blir vel så bra som i fjor.

– 2020 blir nok ganske likt som 2019 for vår del, og det er strålende det. Det kommer ikke nye konsesjoner, men vi har mye å gjøre på utviklingssiden. Vi skal styrke egenkapitalen og bruke penger på utvikling av nye produkter, sier Hatlevik.

Holder igjen videre vekst

En av utfordringene til selskapet er å ikke vokse for fort, hverken på oppdrag eller ansatte. I dag har Fluctus 21 ansatte i Norge og fire i Estland. Hatlevik sier de planlegger å ansette to-tre stykker i løpet av det kommende året.

– Men vi vil stabilisere oss og ha kontroll. Nedturen kan komme raskt. Jeg er sikker på at vi kunne hatt større vekst om det var det vi ønsket, men det er ikke et mål for oss. Vi vil sikre arbeidsplassene i Fluctus. Det skal være trygt og godt å være her, sier Hatlevik.

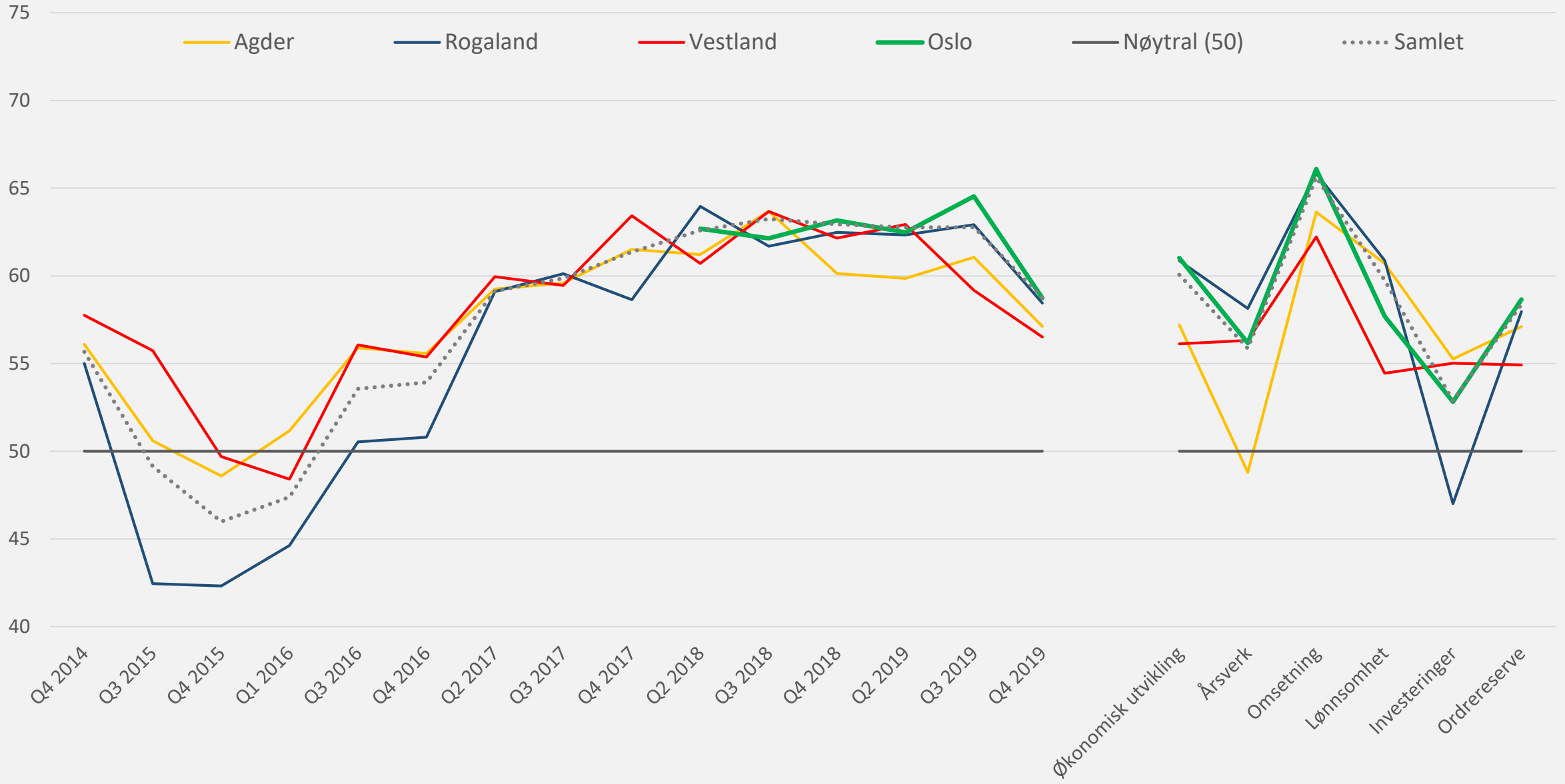

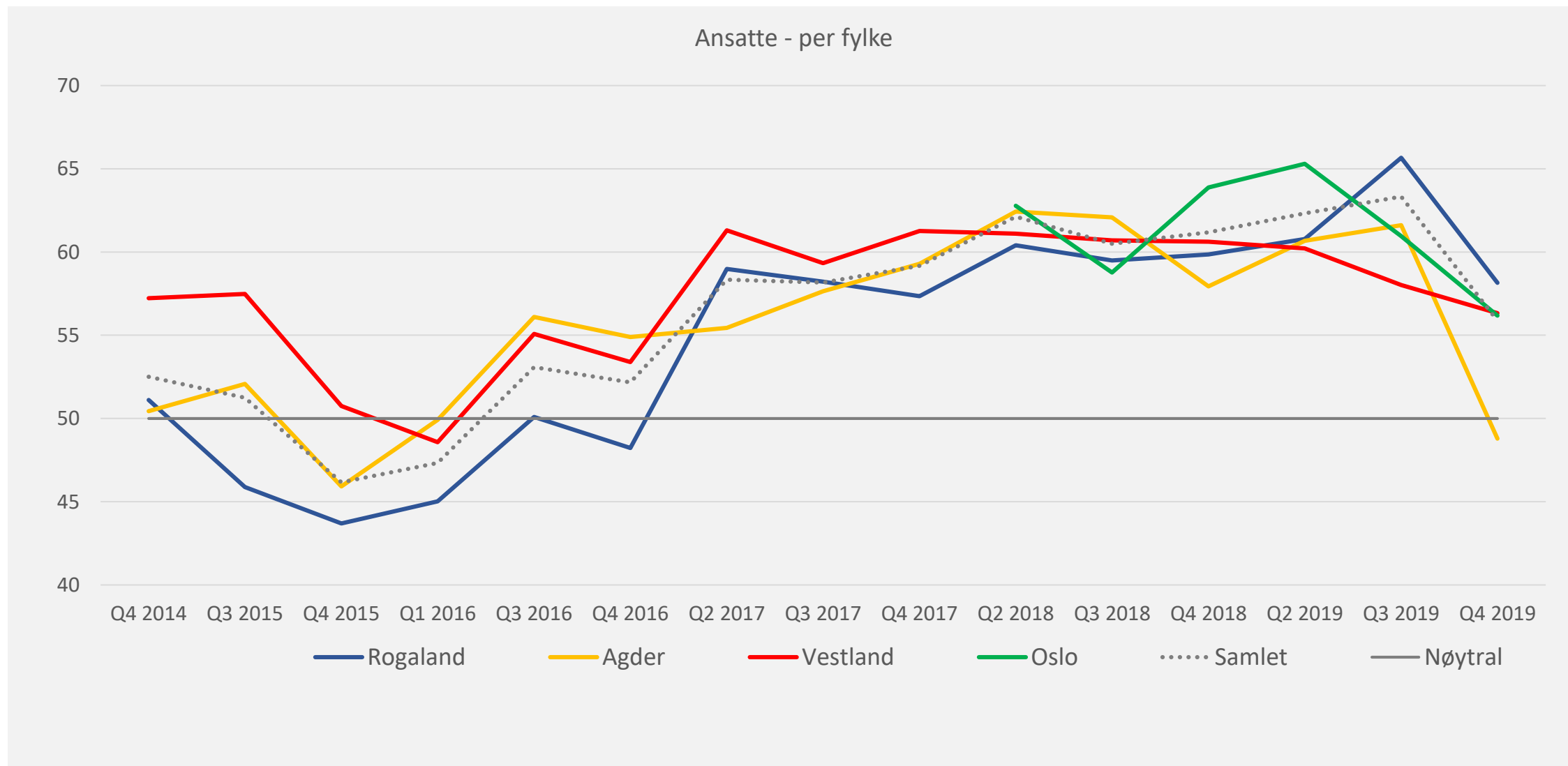
3

Optimisme i store deler av Norge
– hvor er det høyest?

Fylker. Hovedindeks og delindekser per siste måling

Bedriftenes planer om ansatte i fylkene

Kampen om arbeidskraften:

– Økt press på lønningene

Urolig for lønnsveksten:
– Svekker konkurransevnen

Urolig for lønnsveksten: – Ikke bærekraftig for Stavanger

Arbeidsledigheten faller videre og det blir flere ledige jobber i Rogaland, men rekruttererne er bekymret for lønnsveksten i fylket.

Hun forteller om bedrifter som overbyr hverandre i jakten på de rette folkene, samtidig som forventningene til lønn tar av hos arbeidstakerne.

– Jeg synes dette er litt skummelt. Jeg jobber med et selskap nå, som jeg også jobbet med for ett år siden, der de aktuelle kandidatene forventer 200.000 kroner mer i lønn for den samme stillingen. Det synes jeg vitner om at vi ikke har lært fryktelig mye av den krisen vi har vært gjennom, sier Søyland, som er partner i AvantGarde Search, et selskap som spesialiserte seg på rekruttering av tekniske fagspesialister og leder til olje- og gassnæringen i regionen.

– Dette er ikke bærekraftig for Stavanger-området. Utviklingen svekker konkurransevnen til bedriftene, den gjør det vanskeligere å investere og gjør hele regionen mer sårbar for svingninger i oljeprisen. Det blir en dyrere drift for bedriftene, og det kan ikke vedvare, sier Søyland, og fortsetter:

– Ansvar for utviklingen ligger ikke hos enkeltpersoner eller -bedrifter, men i hele regionen. I en ideell verden burde vi blitt enige om at vi må unngå en ny lønns spiral og heller legge oss på et nivå som er bærekraftig over tid – ikke bare de neste årene.

Varslet om lønnsveksten

Oljeprisen stupte sommeren 2014. Det førte til en jevn og kraftig stigning i arbeidsledige i Rogaland, som var det fylket i Norge som ble hardest rammet av prisen. Januar 2017 sto nærmere 13.000 rogalendinger helt uten arbeid. De påfølgende årene har lønnsomhet og robusthet vært nøkkelford for bedriftene. I konjunkturbarometeret i mai 2018, advarte sjeføkonom Kyrre M. Knudsen mot at flere ansettelse og hardere kamp om arbeidskraften, kunne føre til kraftig lønnsvekst og redusert lønnsomhet.

– Det virker å være bra driv i alle bransjene, men kanskje ekstra bra i olje- og gassnæringen. Der opplever vi også et høyere press på lønninger. Det skaper to utfordringer. Den ene er at oppdragsgiverne våre, bedriftene, må oppjustere lønnen på stillingene. Den andre er at kandidatene ofte har flere tilbud. Det gjør at vi må gjennomføre rekrutteringsprosessene raskere, men med samme kvalitet, og bedriftene må være innstilt på å ta raskere beslutninger, sier divisjonsdirektør i Personalhuset, Gunnar Birkir Gunnarsson.

Personalhuset opplever stor pågang og vekst i hele landet, men særlig i sørvest, der Bergen, Stavanger og offshore-næringene skiller seg markant ut med sterk vekst. Gunnarsson minner om at et for høyt lønnspress kan få konsekvenser for næringslivet.

– Vi er ikke der ennå, men vi må huske at ting har gått over stakk og stein før. Vi hadde et lønnspress som ble uheldig for konkurransekraften til bedriftene. Når vi vet at deler av næringslivet er syklisk, må vi ta høyde for at dette kan skje igjen, sier Gunnarsson.

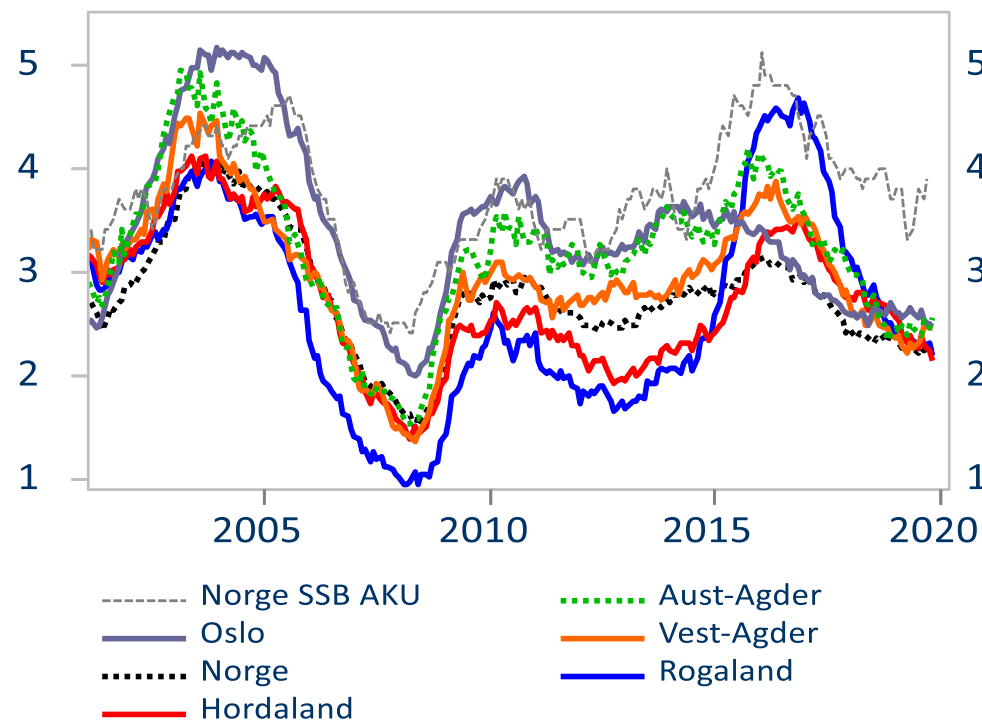

MERKER PRESSET: Ingunn Søyland og Gunnar Birkir Gunnarsson i AvantGarde Search og Personalhuset. Foto: SpareBank 1 SR-Bank/Personalhuset

Arbeidsledigheten (nedbemanninger) på lavt nivå i mange fylker og Norge laveste på 10 år

Norge. Arbeidsledighet (%).

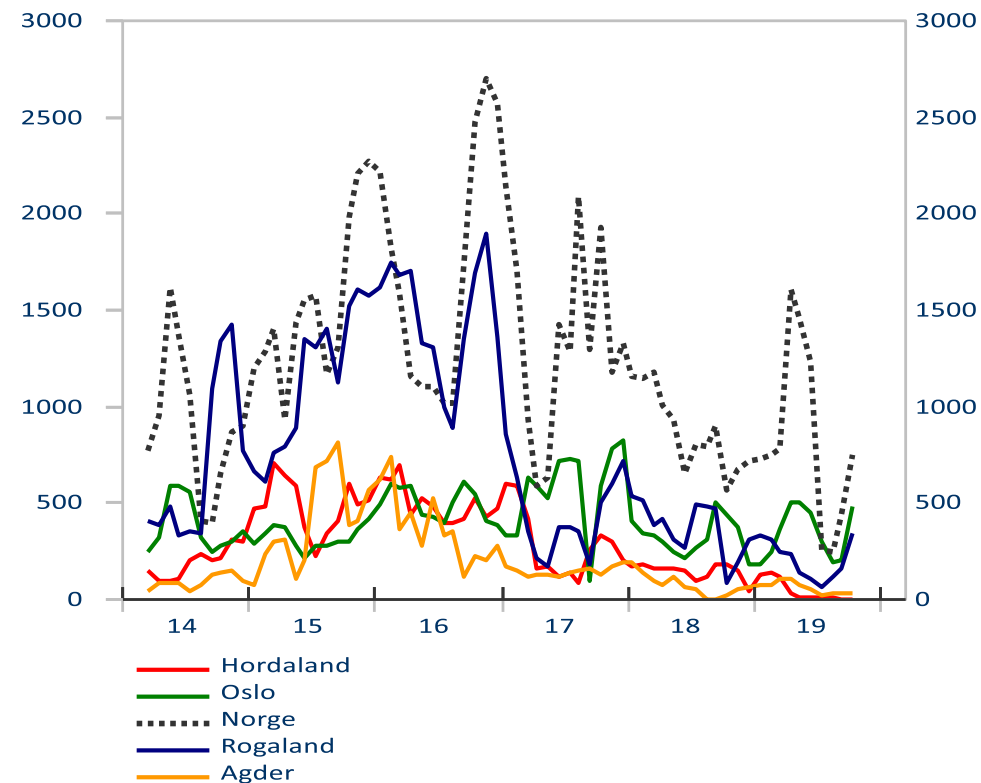
Registrert (NAV). Sesongjustert

Kilde: Refinitiv Datastream, SpareBank 1 SR-Bank

Norge. Nedbemanning og permittering

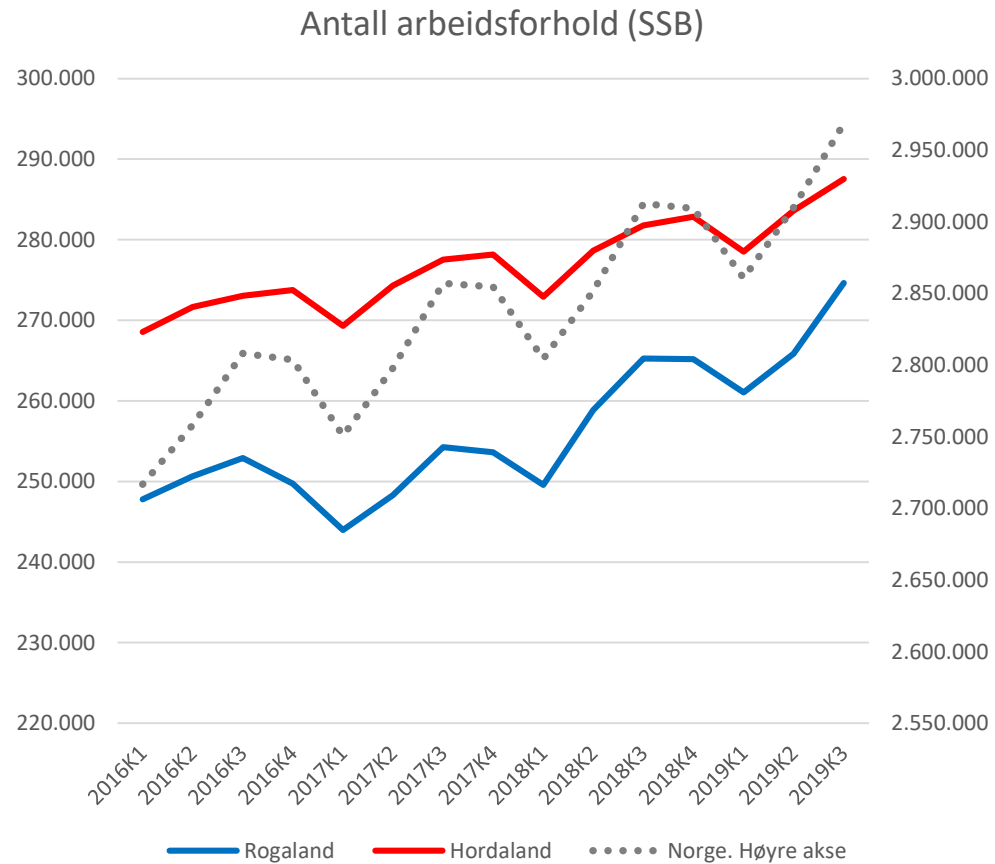
Antall personer (3 mnd snitt) meldt inn til NAV

Kilde: Refinitiv Datastream, SpareBank 1 SR-Bank

Kilde grafer: Thomson Reuters Datastream, Sparebank 1 SR-Bank

Arbeidsledigheten ned pga god jobbvekst

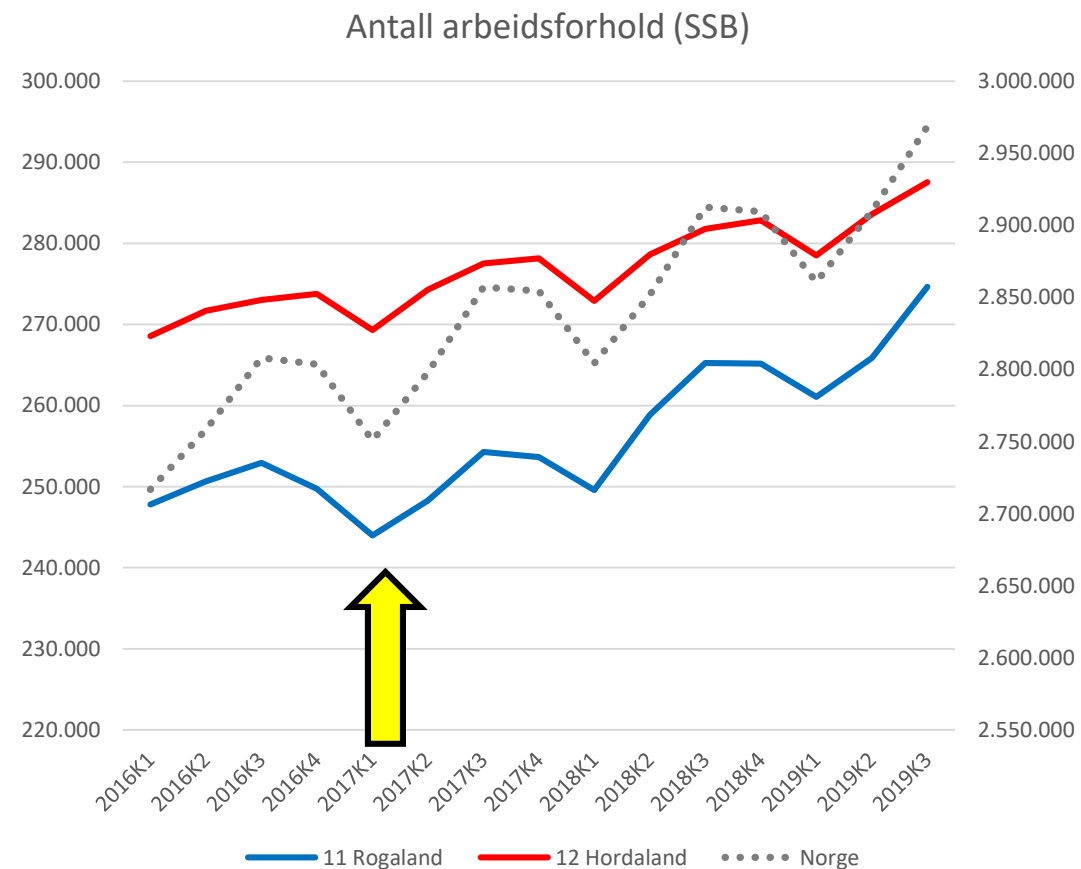
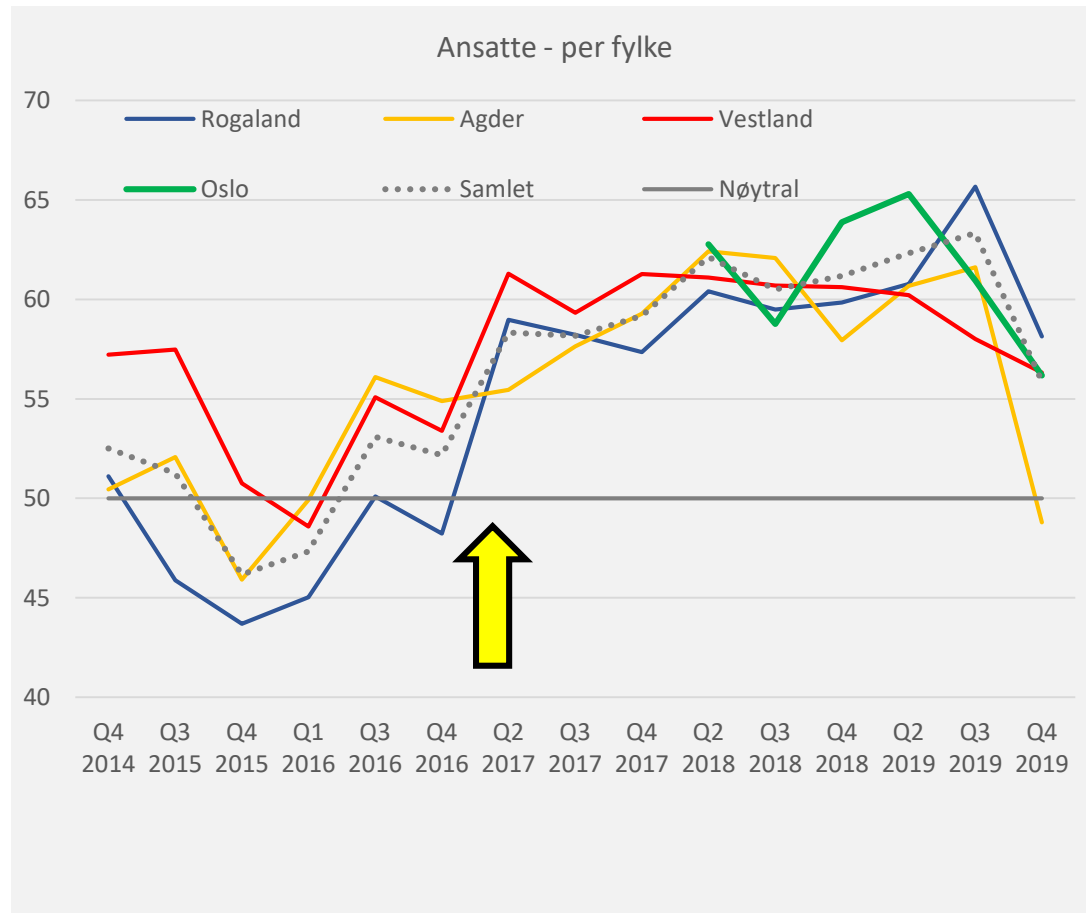

- Antall arbeidsforhold har økt siste år (og siste 2 år):

- Norge 1,9% (3,9%)
- Rogaland 3,5% (8,0%)
- Hordaland 2,0% (3,6%)
- Agder 1,4% (3,7%)
- Oslo 2,8% (6,0%)
- Akershus 2,7 (5,8%)

Kilde: SSB antall arbeidsforhold og lønn

Barometeret ga signaler om jobbvekst fra våren 2017– nå foreligger fasiten som viser at det er skapt mange jobber siden den gang

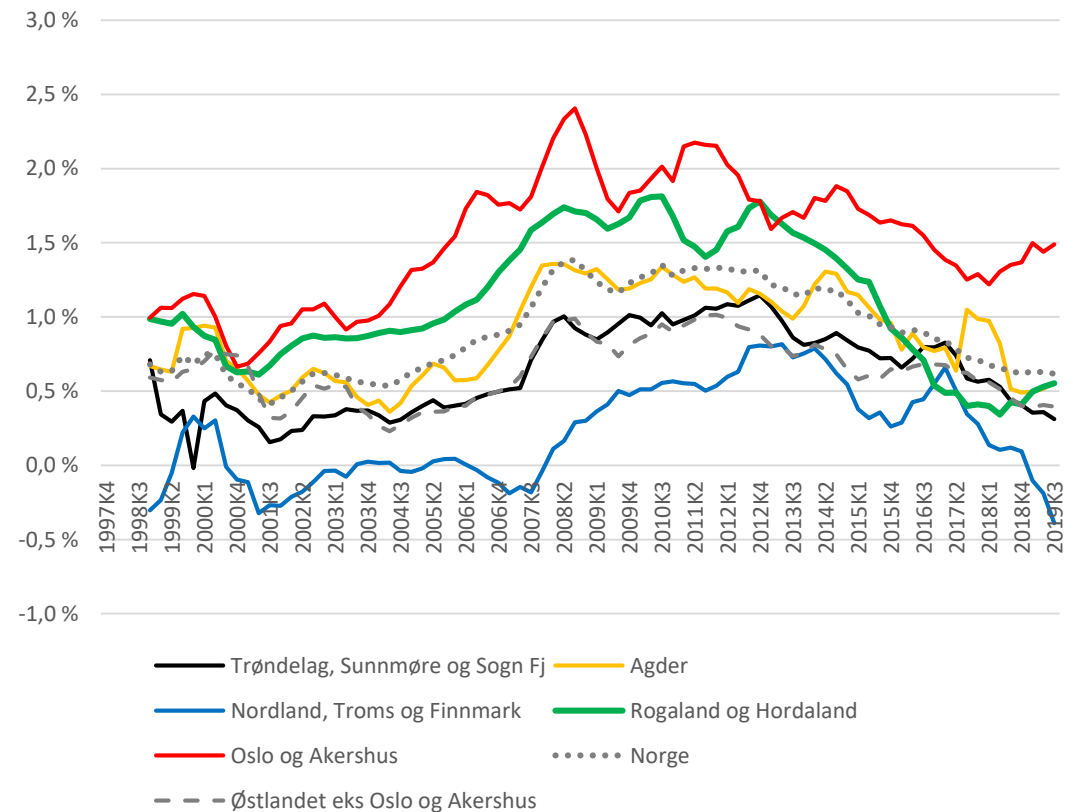

Jobb- og befolkningsvekst: sentralisering rundt Oslo og i Sørvest

Endring i antall arbeidsforhold. Kilde: SSB

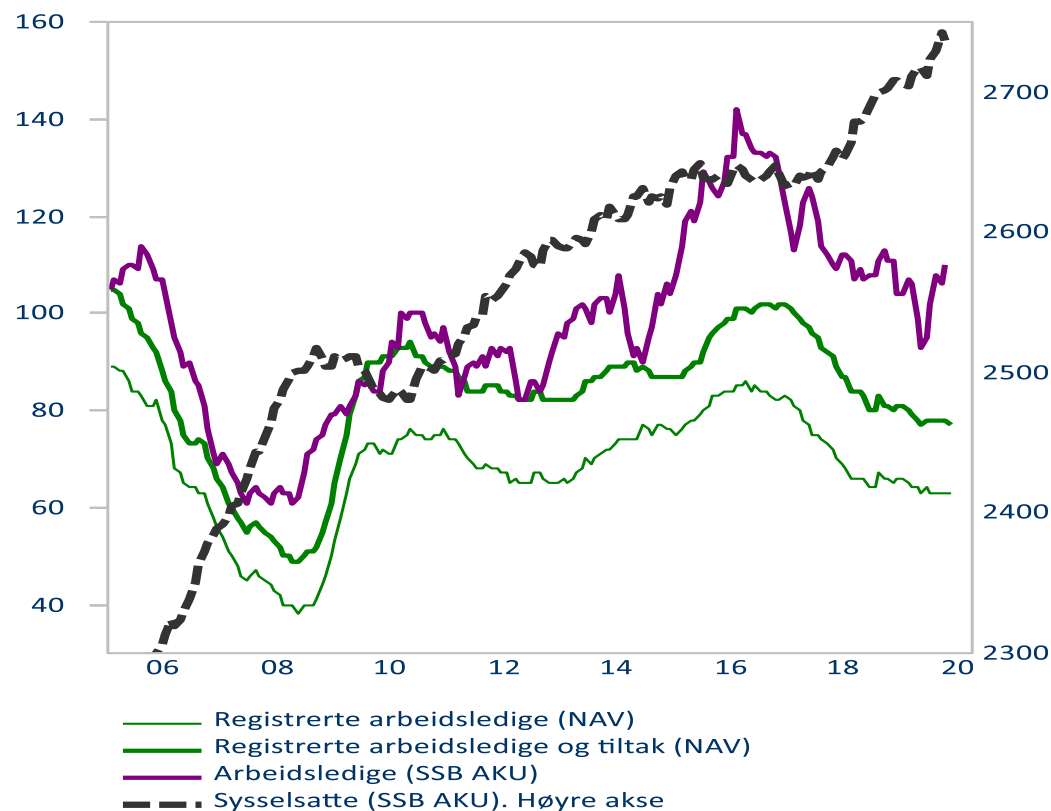
	Siste år	Siste år	Fra 3 kv 17	Fra 3 kv 17
11 Rogaland	9.359	3,5 %	20.361	8,0 %
03 Oslo	13.945	2,8 %	29.606	6,0 %
02 Akershus	8.035	2,7 %	16.741	5,8 %
12 Hordaland	5.775	2,0 %	10.016	3,6 %
Norge	55.894	1,9 %	111.441	3,9 %
07 Vestfold	2.104	1,8 %	4.045	3,5 %
06 Buskerud	2.295	1,7 %	4.329	3,2 %
09 Aust-Agder	871	1,6 %	1.675	3,1 %
01 Østfold	2.053	1,6 %	3.920	3,0 %
08 Telemark	1.296	1,6 %	2.764	3,4 %
15 Møre og Romsdal	2.195	1,5 %	4.437	3,2 %
20 Finnmark - Finnm	599	1,4 %	1.002	2,4 %
10 Vest-Agder	1.300	1,3 %	3.913	4,0 %
14 Sogn og Fjordane	800	1,3 %	2.163	3,5 %
50 Trøndelag	2.459	1,0 %	6.497	2,6 %
05 Oppland	901	0,9 %	1.951	2,0 %
19 Troms - Romsa	779	0,8 %	2.482	2,7 %
18 Nordland	997	0,8 %	2.580	2,0 %
04 Hedmark	682	0,7 %	1.613	1,7 %

Befolkning. Endring fra samme kvartal året før

God jobbvekst i Norge og økt arbeidsdeltakelse

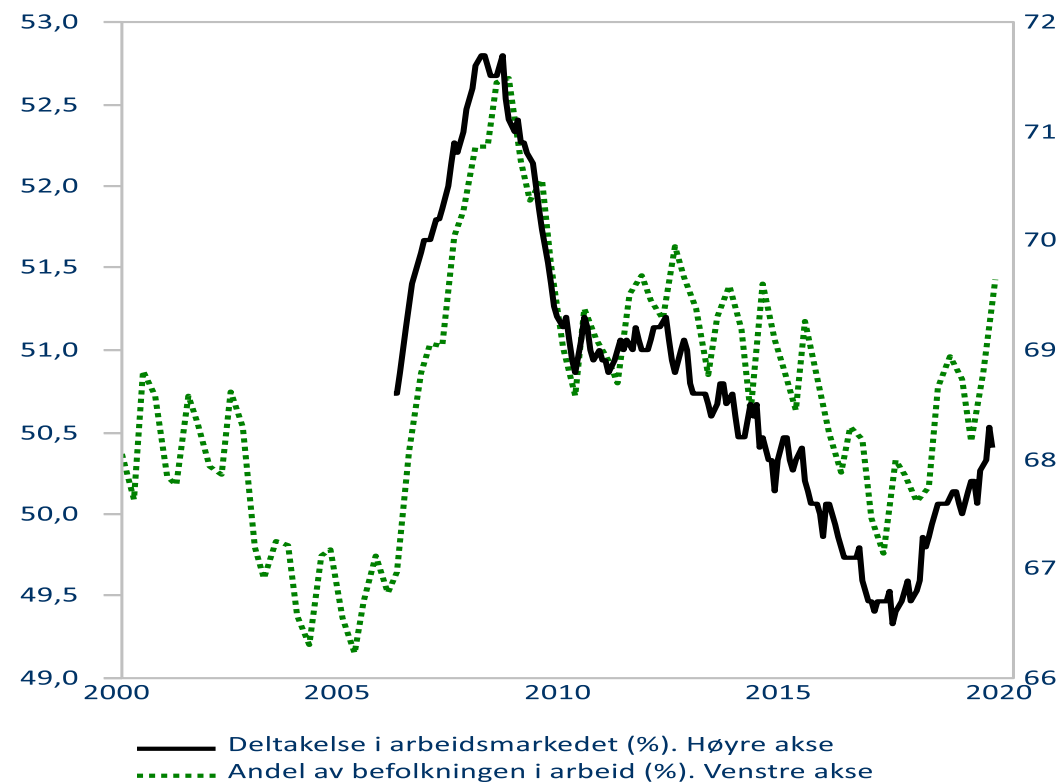
Norge. Arbeidsledige og sysselsatte. Antall 1000

Kilde: Refinitiv Datastream, SpareBank 1 SR-Bank

Norge. Arbeidsmarked

Deltakelse i arbeidsmarkedet av arb styrken (15-74 år) og bef

Kilde: Refinitiv Datastream, SpareBank 1 SR-Bank

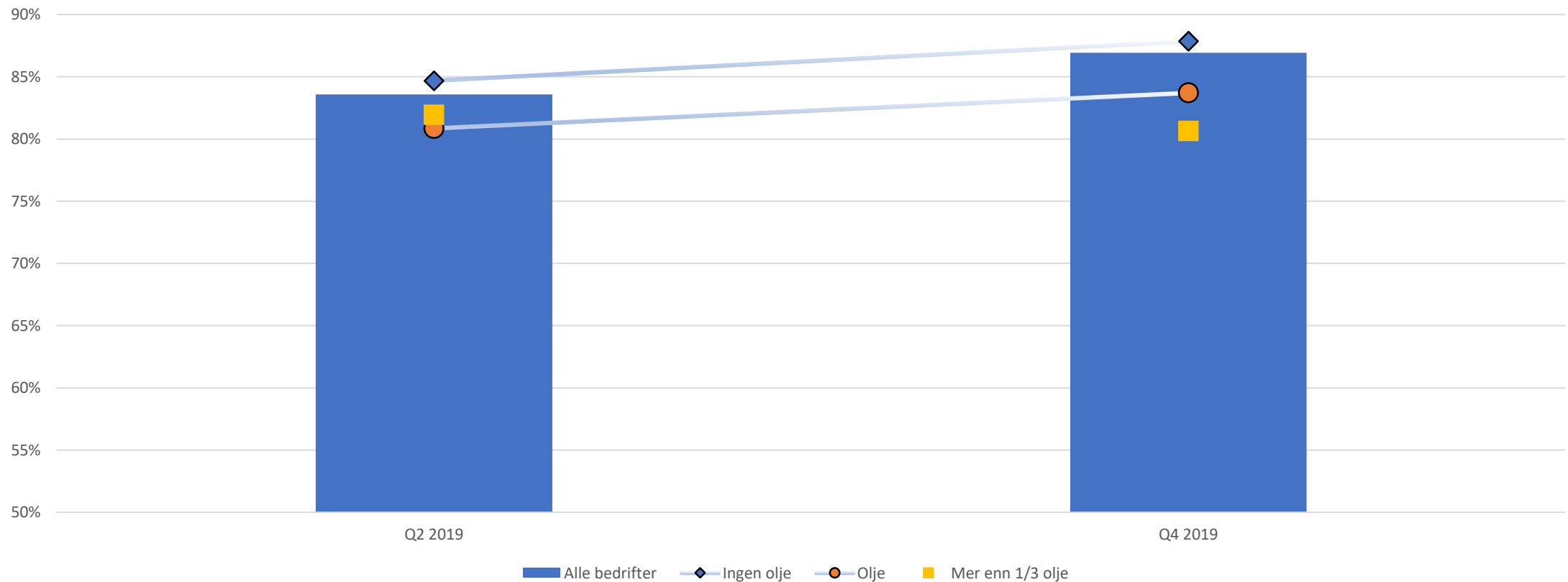
Spørsmål om bærekraft i barometeret (i Q2 og Q4 2019)

- Hvor viktig er hensynet til bærekraft, strategisk sett?
- Har bedriften endret strategi av hensyn til bærekraft?
- Har bedriften endret investeringer og investeringsplaner av hensyn til bærekraft?
- Har bedriften endret driften av hensyn til bærekraft?
- Hva er viktigste drivkraft til endring i mer bærekraftig retning?

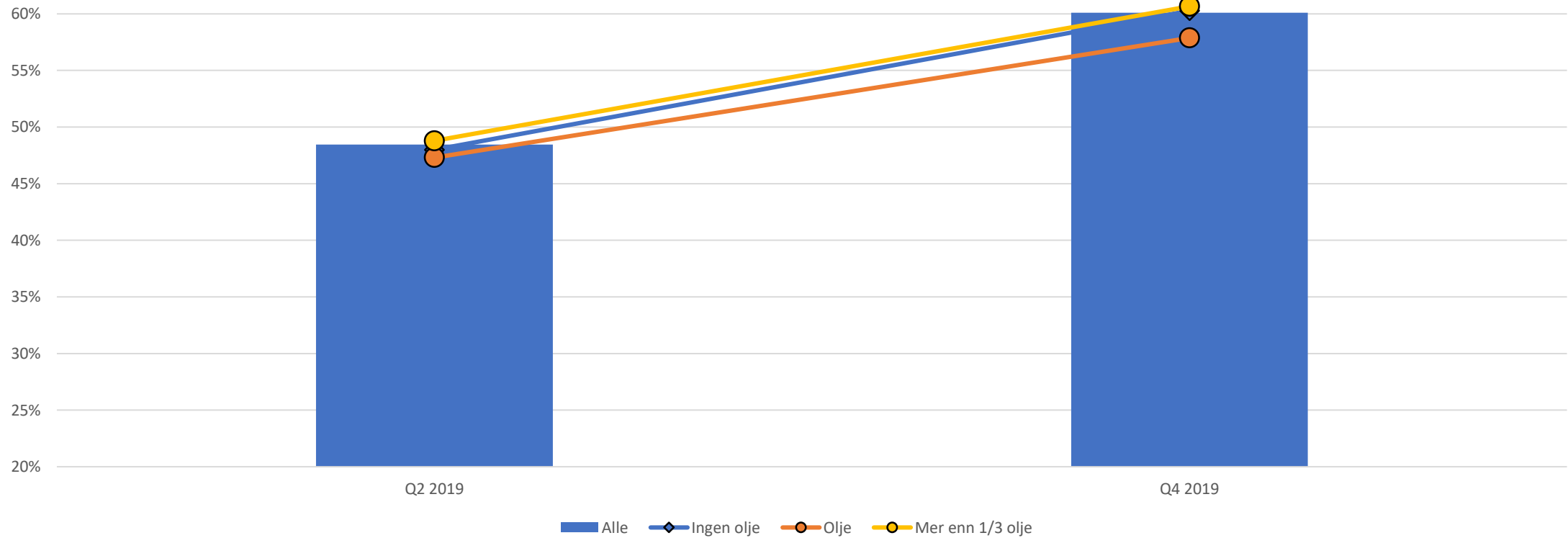
Strategisk viktig for de fleste bedrifter (nær ni av ti) – litt lavere for olje

Ja, bærekraft er noe eller svært viktig strategisk sett

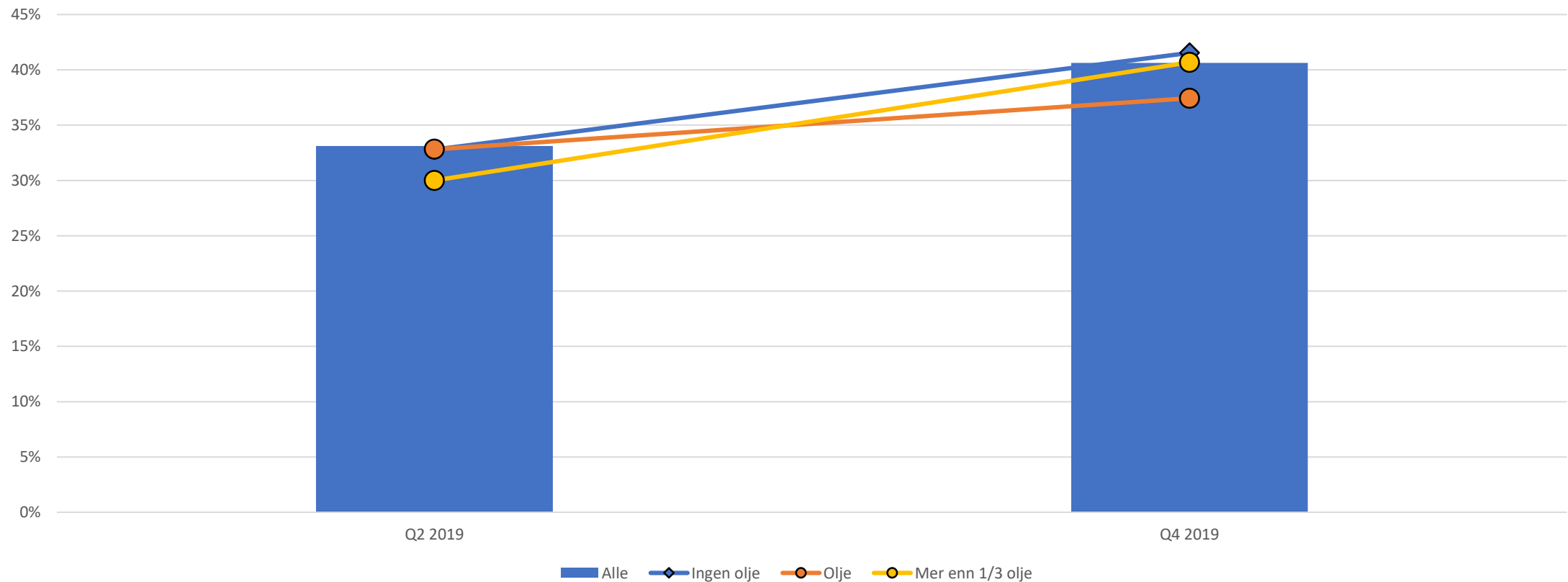
Markert flere som har endret strategi det siste halvåret – og nå har 60% endret strategien

Ja, har endret strategi pga bærekraft

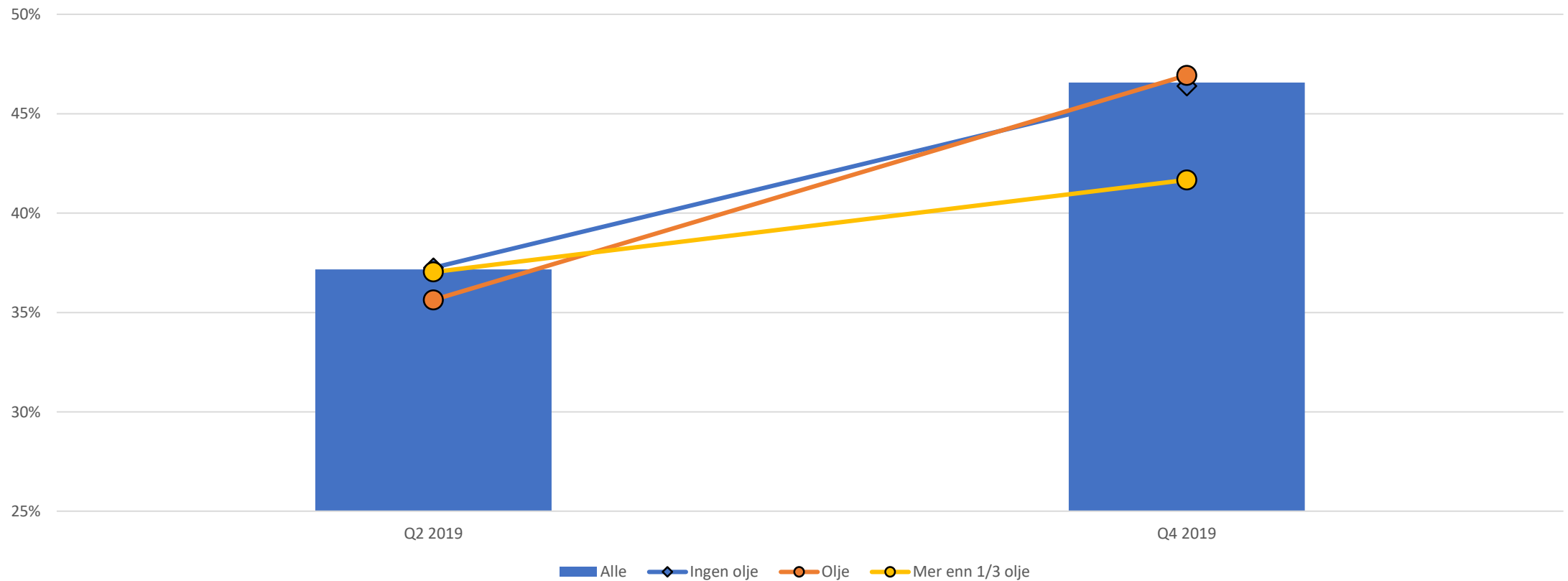
Markert flere som har endret investeringer og investeringsplaner – 40% har endret investeringer

Ja, har endret investeringer og investeringsplaner pga bærekraft

Flere har lagt om driften det siste halve året – andelen har økt fra 37 til 47 prosent

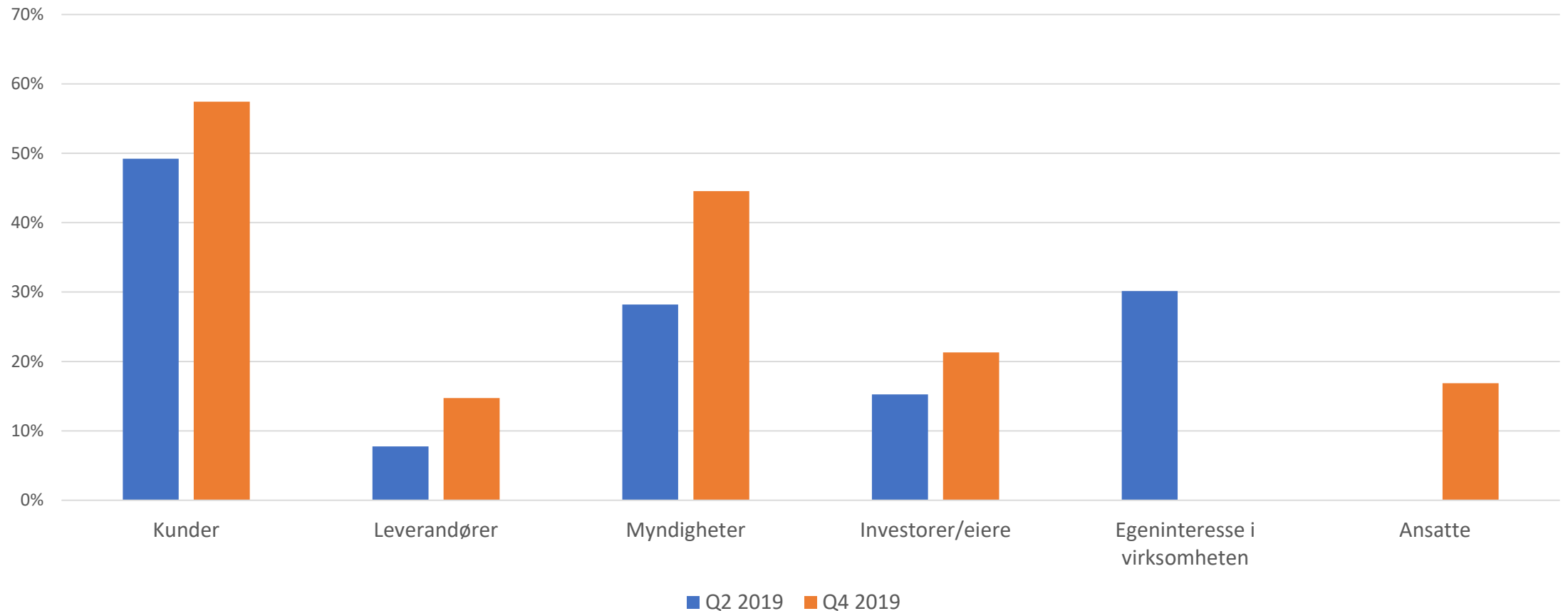
Ja, har endret driften pga bærekraft

Økt eksternt påvirkning i arbeidet med bærekraft

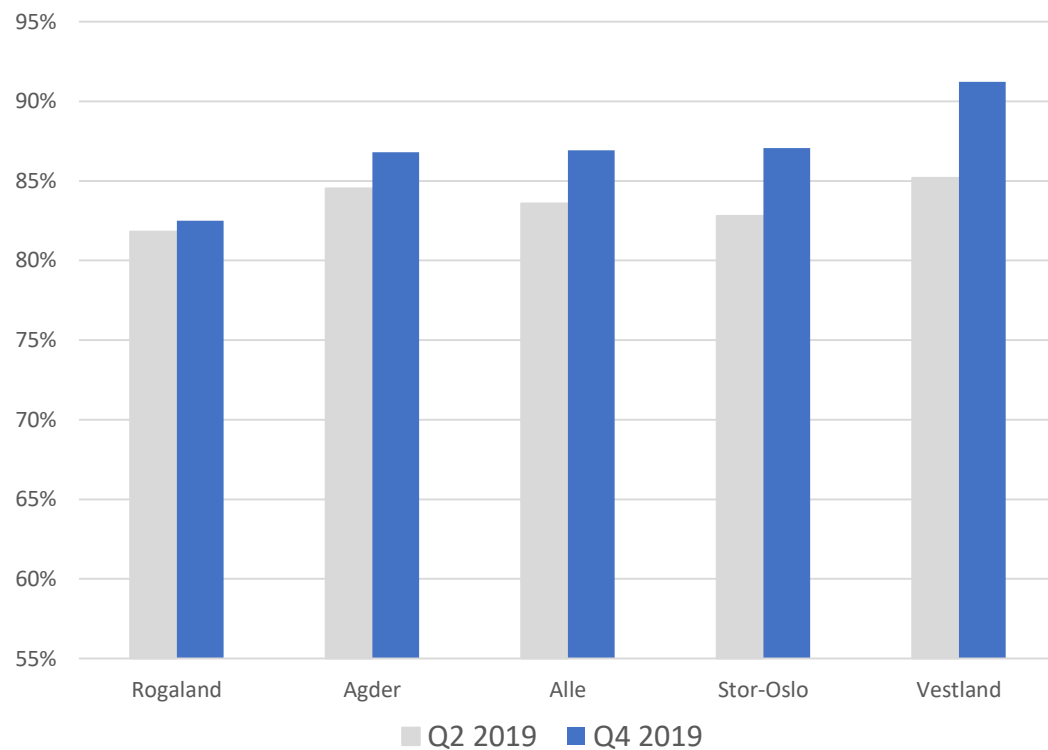
Hvilke aktører påvirker din virksomhet mest i arbeidet med bærekraft?

Maks to kryss per svar. Egeninteresse endret til ansatte fra 2Q til 4Q 2019

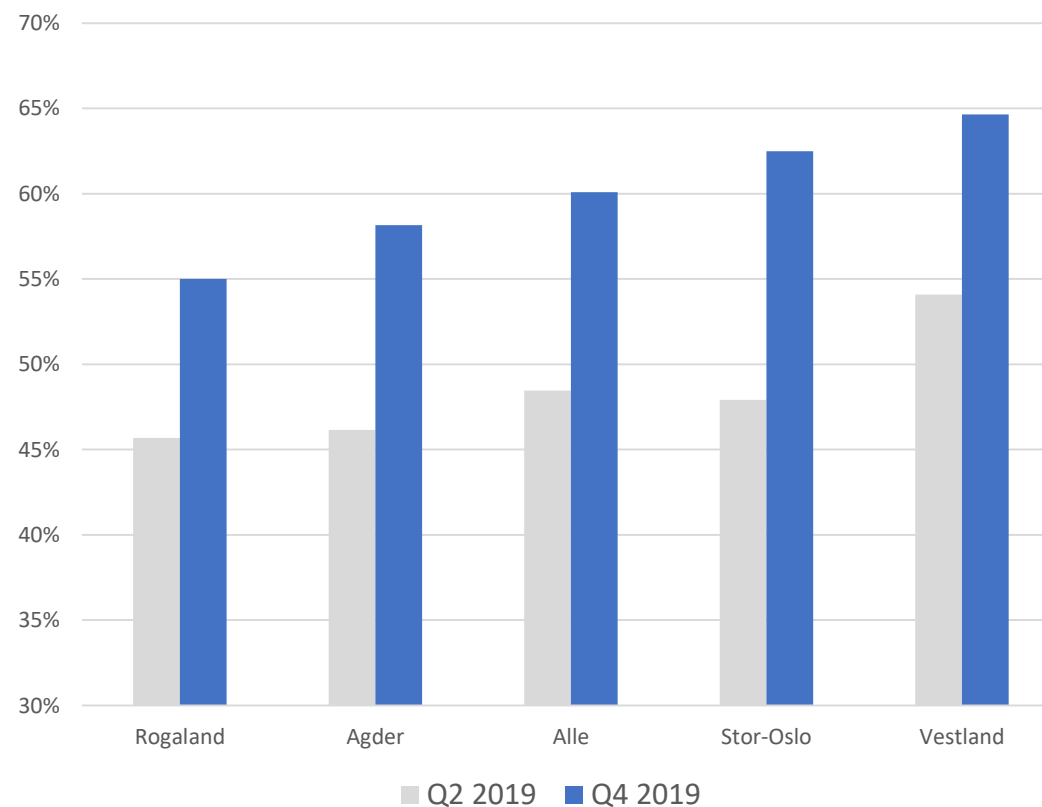

Bedriftene i Vestland har mest fokus på bærekraft

Andel bedrifter som svarer at bærekraft er noe eller svært viktig strategisk sett

Andel bedrifter som har justert strategi pga bærekraft

Funn om bærekraft - oppsummering

- Hensynet til bærekraft er viktig for mange (strategisk sett) og økende. Nå nær ni av ti bedrifter
- Økende andel av bedriftene (økt til fra under 50 til 60%) har justert strategien
- Flere har justert investeringer/planer av hensyn til bærekraft og andelen har steget til 40%
- Økende andel av bedriftene som tilpasser driften av hensyn til bærekraft – nærmer seg halvparten
- Bedriftene i Vestland fylke har mest fokus på bærekraft – hele 65% har justert strategien vs 55% i Rogaland

Bedriftene i Vestland
mest opptatt av bærekraft

Bedriftene i Vestland mest opptatt av bærekraft

Nesten samtlige bedrifter i nye Vestland fylke mener bærekraft er strategisk viktig. Det skiller dem fra andre deler av Sør-Norge.

Bærekraft er utvikling som imøtekommer dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine. I SpareBank 1 SR-Banks konjunkturbarometer for januar 2020 er 800 bedrifter i Rogaland, Agder, Vestland og Stor-Oslo spurt om blant annet bærekraft.

Resultatene viser at bedriftene er i endring. Bærekraft blir viktigere for dem. Mest opptatt av bærekraft er bedriftene i Vestland. 91 prosent av de spurte her svarer at de mener bærekraft er noe eller svært viktig strategisk. 65 prosent av bedriftene i fylket har også justert strategien som følge av bærekraft. Dette er en oppgang fra forrige måling i konjunkturbarometeret i mai 2019.

– Som i forrige måling er Vestland et knepp foran de andre regionene. Nøyaktig hvorfor er vanskelig å si, men det er gjerne naturlig at enkelte områder har vært ekstra opptatt av dette, og at bedriftene derfor har kommet lengre med arbeidet, sier Guro Elgheim Sivertsen, bærekraftsanalytiker i SpareBank 1 SR-Bank.

– Vi ser daglig tegn på at mange i næringslivet jobber aktivt med bærekraft. Samtidig er det bare et drøyt halvt år siden forrige måling, så det at endringene slår ut som de gjør i konjunkturbarometeret er med å understøtte vår oppfatning. Det skjer mye innenfor bærekraft og klima, både på globalt og lokalt nivå, og mange bedrifter føler nok nå et press for at de skal omstille seg, fortsetter hun.

Flere tar hensyn til bærekraft

Konjunkturbarometeret viser at en økende andel av bedriftene har justert strategien av bærekraftshensyn, samt at en økende andel endrer sine investeringer og investeringsplaner. I tillegg har snart halvparten av bedriftene gjort endringer i driften. Slik er totalresultatene for bærekraft i konjunkturbarometeret:

- 87 prosent av 800 spurte bedrifter svarer at bærekraft er noe eller svært viktig strategisk
- 60 prosent sier bedriften har endret strategi som følge av hensynet til bærekraft
- 41 prosent har endret investeringer og investeringsplaner
- 47 prosent har endret driften på grunn av bærekraftshensyn

Olje- og gassbedriftene er annerledes

Mens Vestland er best av fylkene i målingene, er rogalandsbedriftene i motsatt ende. Her mener 83 prosent av bedriftene at bærekraft er strategisk viktig og 55 prosent har justert strategien.

– Akkurat nå er det nærliggende å tro at en av grunnene er at det går bedre i oljebransjen. Aktiviteten har tatt seg opp og bedriftene har mye å gjøre. En annen forklaring kan være at det er særlig utfordrende i denne bransjen å vite hvordan en skal håndtere bærekraft, og at det er større endringer som skal til for å omstille seg. Da sitter beslutningene lengre inne, sier Sivertsen.

BETYR NOE: Det vil komme forpliktende krav til bedriftene, sier bærekraftsanalytiker i SpareBank 1 SR-Bank, Guro Elgheim Sivertsen. Foto: SpareBank 1 SR-Bank

Gjør storinvestering på klimavennlig fjordcruise

Rødne frakter 100.000 turister til Lysefjorden hvert år, nå vil de vise at det går an å drive med fjordcruise på nullutslipp.

– Det blir mer fokus på miljø framover, og spesielt med tanke på alt som er skrevet om forurensing fra cruisebåter, så trenger vi ikke lure på om dette blir viktig framover, sier daglig leder Lars Rødne.

Han viser rundt i Rygerdronningen som snart skal gå fra kai i Stavanger og inn til Lysefjorden på et tre timer langt fjordcruise. Rødne er et familieeid Stavanger-rederi som ble etablert i 1956. Totalt har selskapet 13 båter og en båt under bygging. På tross av at ladefasilitetene ikke er på plass i Vågen i Stavanger har Rødne bestilt en batteribåt til 110 millioner kroner.

– Dette er den største investeringen vi noen gang har gjort, så for oss er dette veldig stort. Jeg kjenner det litt i magen, men vi ønsker å være med på det grønne skiftet og da er det bare å hoppe i det, sier daglig leder Lars Rødne.

Rødne er det andre selskapet i Norge som bestiller en passasjerbåt som går på batteri. Den vil være helt lik Rygerdronningen og ta 300 passasjerer, men prislappen er betydelig høyere; prisen stiger 40 millioner kroner med batteripakke og elektrisk drift.

Ledningsnettet må oppgraderes

Rødne har hatt mange runder med Stavanger havn, Lyse og Enova for å finne ut hvordan de skal få på plass en rask nok strømforsyning til båten, og det ser ut som det løser seg, men om strømmen er på plass til båten leveres i mars er nok å være vel optimistisk. SpareBank 1 SR-Bank har valgt å følge Rødne og gir rederiet lån til den nye passasjerbåten.

– Som bank kjenner vi det litt i magen vi også. Dette er et skritt inn i det ukjente, men vi ønsker å være med og lære sammen med Rødne om det fornybare området. Det er ikke et myndighetskrav om at Rødne må gjøre slike investeringer ennå, men de velger å gjøre det frivillig før kundene og myndighetene krever det. De ser at dette kommer og velger å være tidlig ute, sier bedriftsrådgiver for storkunder, Thomas Fleck.

Fleck har merket at det siste halvannet året har bærekraft og overgang til fornybar energi blitt en del av diskusjonen med bedriftskunder i alle bransjer.

– De store kundene forplikter seg til FNs bærekraftsmål, det snakkes om grønne obligasjoner på eiendommer, oljerelaterte selskaper som skal selges kan ha større utfordringer med å skaffe investorer. Bærekraft har truffet bedriftene som en bølge.

Litt om risiko og usikkerhet

Noen viktige tema

- Kamp om arbeidskraften
- Omstilling og diversifisering
- Bærekraft
- Global handelsuro og Brexit
- Ikke opptur for alle (f eks oljeservice rigg/offshore)

Noen viktige risikofaktorer:

- Internasjonalt tilbakeslag og finansmarked
- Inflasjon- og rentefrykt (og motsatt)
- Oljenedgang (og bolig)

Oppsummering

- Mild oljedetur for Norge – deretter god vekst, avtar litt
- Barometer (noe lavere men) fortsatt god vekst og nye jobber
- Oljerelatert og industri leder an, utfordringer for varehandel
- Robusthet og konkurransekraft – og fokus på bærekraft øker
- Bruke de gode/bedre tidene godt

